

ලක්ෂණසූත්‍රය

1. එවං මෙ සුත්තං:

එකං සමයං භගවා සාවස්ඪියං වීභරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති 'භික්ඛවො'ති. 'භදනෙත්ති' තෙ භික්ඛු භගවතො පව්වසෙත්තාහුං. භගවා එතදවොච:

ආත්ඨංසිමාති භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණාති යෙහි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දෙව ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා: සවෙ අභාරං අජ්ඣාවසති රාජා හොති වක්ඛවත්ති ධම්මකො ධම්මරාජා වාතුරනෙත්තා වීජිතාචී ජනපදත්ථාවරියප්පකො සත්තරත්තසමන්තාගතො. තස්සිමාති සත්ත රත්තාති භවන්ති සෙයාථීදං: වක්ඛරත්තං භජීරත්තං අසරත්තං මඤ්ජරත්තං ඉඤ්ජීරත්තං ගහපතීරත්තං පරිනායකරත්තමෙව සත්තමං. පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තා හොන්ති සුරා වීරඛගරූපා පරසෙනප්පමඤ්ජනා. සො ඉමං පඨවීං සාගරපරියන්තං අදණ්ණික අසඤ්ඤා ධම්මෙත සමෙත අභිච්චිය අජ්ඣාවසති. සවෙ ඛො පන අභාරස්මා අනගාරියං පඛඛජති අරහං හොති සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විවක්ඛච්ජදෙ² කත්මාති තාති භික්ඛවෙ ආත්ඨංස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණාති යෙහි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දෙව ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා? සවෙ අභාරං අජ්ඣාවසති, රාජා හොති වක්ඛවත්ති -පෙ- සවෙ ඛො පන අභාරස්මා අනගාරියං පඛඛජති, අරහං හොති සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විවක්ඛච්ජදෙ.

2. ඉධ භික්ඛවෙ මහාපුරිසො සුප්පතිට්ඨිතපාදෙ හොති. යමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසො සුප්පතිට්ඨිතපාදෙ හොති, ඉදමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං භවති.

1. භදනෙත්ත ඨ-මඡසං.
2. විච්චජදෙ-ඤා, කමි.-විච්චජදෙ-මඡසං.

ලක්ෂණ සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී:

එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර නිසා දෙවරම් නම්වූ අනෙපිඬු සිටුහුගේ අරමෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි හික්ෂුන් ඇමැතුසේක. ‘පින්වතුන් වහන්සැ’යි ඒ හික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක:

“මහණෙනි, යමෙකින් සමන්විත මහ පුරිස්භට නිෂ්ඨා දෙකෙක් ම වෙ ද, අන් තෙවැන්නෙක් නැද්ද, එසේ වූ මහපුරිස්භු ගේ මහ පුරිස් ලකුණු දෙකිසෙක් වෙත්. ඔහු පිළිබඳ වූ ඒ නිෂ්ඨා දෙක නම්:

ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්, දෑහැමි වූ (දස කුසල් දහම් රක්තා), දෑහැමෙන් රජය ලැබ රජ වූ, සිවුසයුර ඉම් කොටැති සිවු මහදිවයිනට නායක වූ, සතුරන් දිනූ, දහවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත් රුවනින් සමන්වාගත වූ, සක්විති රජෙක් වෙයි. සක්රුවන ඇත්රුවන, අස්රුවන, මිණි රුවන, ඉතිරිරුවන, ගැහැවිරුවන, සත්වතු පුක්රුවන ම යැ යි ඔහුට මේ සත්රුවන් කෙනෙක් වෙත්. ශූර, විර ඇඟ රුව ඇති, සතුරු සෙන් මඩිතුයෙහි බුහුටි වූ පුත්තු අධිරා දහස් දෙනෙක් ඔහුට වෙත්. ඒ සක්විති තෙමේ සයුරහිම් කොට මේ පොළොව දඬුවමින් තොර වැ අවියෙන් තොර වැ දෑහැමෙන් දිනා එයට අධිපති වැ වෙසෙයි. ඉදින් ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිදි බිම වදනේ වී නම්. පෙරළා ලූ කෙලෙස් සෙවෙණි ඇති, රහත් සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වෙයි. මහණෙනි, යම් දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණින් යුත් මහ පුරිස්භට ගති දෙකෙක්ම වෙ ද, අන් තෙවැන්නෙක් නො වෙ ද, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්...සක්විති රජ වන්නේ ද, ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වන්නේ නම්, ලොවැ කෙලෙස් සෙවෙණි පෙරළා ලූ රහත් සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වන්නේ ද, මහපුරිස්භුගේ එසේ වූ දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු කවුරු ද? යත්;

2. මහණෙනි, මෙහි මහ පුරිස් තෙමේ සුපිහිටි පා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි ‘මහපුරිස්තෙමේ සුපිහිටි පා ඇත්තේය’ යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය මහපුරිස්භු ගේ මහපුරිස් ලකුණෙක් වෙයි.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස භෙට්ඨාපාදතලෙසු වක්කානි ජාතානි භොතනි සහසාරානි සනෙමිකානි සනාභිකානි සබ්බාකාරපරිපුරානි.¹ යමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස භෙට්ඨාපාදතලෙසු වක්කානි ජාතානි භොතනි සහසාරානි සනෙමිකානි සනාභිකානි සබ්බාකාරපරිපුරානි, ඉදමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං භවති.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ මහාපුරිසො ආයතපණභී භොති -පෙ- දීඝධගුලී භොති -පෙ- මුද්දනඵනභස්සපාදො භොති -පෙ- ජාලභස්සපාදො භොති -පෙ- උසස්සඛපාදො භොති -පෙ- එණිපඛෙසා භොති -පෙ- ධීත-කො'ව අනොනමනෙසා උභොභි පාණිතලෙභි පණ්ණකානි පරිමසති පරිමජ්ජති. -පෙ- කොසොභිතවස්සභොතො භොති -පෙ- සුවණ්ණ-වණ්ණො භොති කඤ්ඤනසනනිභස්සභොතො -පෙ- සුමුමච්ඡවී භොති සුමුමසා ජවියා රජොජලො කායෙ න උපලිප්පති -පෙ- එකෙකලොමො භොති, එකෙකානි ලොමානි ලොමකුපෙසු ජාතානි -පෙ- උඬග්ගලොමො භොති, උඬග්ගානි ලොමානි ජාතානි නිලානි අඤ්ඤනවණ්ණොනි කුණ්ඩලාවස්සානි² පදක්ඛණාවස්සකජාතානි -පෙ- බ්‍රහ්මච්ඡ්ඤා භොති -පෙ- සතකුසලො භොති -පෙ- සීහපුබ්බධාකායො භොති -පෙ- විතතකරංසො භොති -පෙ- නිග්‍රොධපරිමණ්ඩලො භොති, යාවතකවස්ස කායො, තාවතකවස්ස බ්‍යාමො, යාවතකවස්ස බ්‍යාමො තාවතකවස්ස කායො, -පෙ- සමව්වතකඛණො භොති -පෙ- රසග්ගසග්ගී භොති -පෙ- සීහහනු භොති -පෙ- වත්තාළීසදනො භොති -පෙ- සමදනො භොති -පෙ- අචිරසුදනො භොති -පෙ- සුසුකකදයො භොති -පෙ- පහුතථිවෙසා භොති -පෙ- බ්‍රහ්මසාරො භොති, කරවිකභාණි -පෙ- අභිනිල-නොනො භොති -පෙ- ගොපබුමො භොති -පෙ- උණ්ණො හමුකතනෙර ජාතා භොති ඔදතා මුද්දකුලසනනිභා. යමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස උණ්ණොහමුකතනෙර ජාතා භොති ඔදතා මුද්දකුලසනනිභා ඉදමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං භවති. පුන ච පරං භික්ඛවෙ මහාපුරිසො උණ්ණිසසීසො භොති. යමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසො උණ්ණිසසීසො භොති, ඉදමපි භික්ඛවෙ මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං භවති.

1. සබ්බාකාර පරිපුරාණී සුවහසසනනරාණි-PTS.
2. කුණ්ඩලාවච්චානි-මජ්ඣ.

තව ද අනෙකක් කියමි. මහ පුරිස්සුගේ යැටි පතුල්හි දහසක් දැව ඇති, නිම්වළලු සහිත, නාභි සහිත හැම අයුරින් පිරිපුන් මොනොවට බෙදුණු අතර ඇති, සක් ලකුණේ පහළ වූවාහු වෙත්. මහණෙනි, මහ පුරිස්සුගේ යැටි පතුල්හි දහසක් දැව ඇති, නිම්වළලු සහිත, නාභි සහිත, හැම අයුරින් පිරිපුන්, මොනොවට බෙදුණු අතර ඇති, සක් ලකුණේ පහළ වූවාහු වෙත් යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද මහණෙනි, මහපුරිස්සුගේ මහපුරිස් ලකුණක් වෙයි.

තව ද අනෙකකි. මහණෙනි, මහපුරිස් තෙමේ දික් විලුම් ඇත්තේ වෙයි. ... දික් ඇතිලී ඇත්තේ වෙයි... මොළොක් වූ තුරුණු අතුල් පතුල් ඇත්තේ වෙයි .. දල් කවුළුවකට බදු අත් පා ඇත්තේ වෙයි... මත්තෙහි ගොප් ඇටය පිහිටි පා ඇත්තේ වෙයි... ඕළු වුවන්ගේ බදු කොඩා ඇත්තේ වෙයි... සිටියේ ම නො නැමෙනුයේ දෙ අත්ලෙන් දෙ දා ස්පඬු කෙරෙයි, පිරිමදිසි... කොපුයෙහි ගිලුණු වස්තු ගුණාය ඇත්තේ වෙයි... රන් බදු පැහැ ඇත්තේ, කසුන් පැහැ සිවිය ඇත්තේ වෙයි... සියුම සිවිය ඇත්තේ වෙයි; සිවිය සියුම බැවින් කයෙහි රජස් දැලි නො ලැගෙයි... එකෙකී ලොම් ඇත්තේ වෙයි. රෝමකුපයන්හි තනි තනි ම වැ (එකෙක් ම) ලොම් හටගත්තේ වෙයි... උඩුකුරු අක්ඇති ලොම් ඇත්තේ වෙයි. උඩුකුරු වූ අක් ඇති, නිල් පැහැ අඳුන්වන්, කොඩොල් බදු වක් වූ, දකුණට කරකැවුණු ලොම්හු හටගත්තාහු වෙත්... බඹහු ගේ බදු සාඳු (නොනැවුණු) සිරුරු ඇත්තේ වෙයි... ...කයා දෙ අත් පිටු ඇ උස් වැ මතු වූ සත් තැනක් ඇත්තේ වෙයි... සිරදක්හු ගේ පෙරඩ කය බදු පිරුණු කය ඇත්තේ වෙයි... පිරුණු (මොනොවට තැනුණු) පිටතුරු ඇත්තේ වෙයි... නුගරුකක් බදු පිරිමඩුලු (හමප්පාණ) කය ඇත්තේ වෙයි... ඔහුගේ කය යම් පමණ ද ඔහුගේ බඹය ද එ පමණ ම ය. ඔහුගේ බඹය යම් පමණ ද ඔහුගේ කයත් එ පමණ ම ය (කයේ උස පමණ ම බඹය ද වෙයි)... සම වට ගෙල ඇත්තේ වෙයි... (සත් සියක්) රසනහර තුඩු දුන් ගෙල ඇත්තේ වෙයි... සිරදක්හු ගේ බදු හනු ඇත්තේ වෙයි... සම සතලිසක් දත් ඇත්තේ වෙයි... සම වූ දත් ඇත්තේ වෙයි... අතර වීර නැති සේ පිහිටි දත් ඇත්තේ වෙයි... ඉතා සුදු දළ ඇත්තේ වෙයි... සුළුල් දිව ඇත්තේ වෙයි... බඹහු ගේ බදු කටහඩ ඇත්තේ, කුරවිකෙවිල්ලන ගේ බදු මධුර නාද ඇත්තේ වෙයි... ඉතා නිල් නෙතැත්තේ වෙයි... රන්පැහැ ලමා වස්සක්හුගේ බදු ඇස්මඩල ඇත්තේ වෙයි... සුදු මොළොක් පුලුන් රොදක් බදු උණේ රෝමයෙක් දෙබැම අතර හටගත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සුදු වූ මොළොක් වූ පුලුන් රොදක් බදු උණේ රෝමයෙක් දෙ බැම අතර හටගත්තේ ද, මහණෙනි, මෙය ද මහපුරිස්සුගේ මහපුරිස් ලකුණක් වෙයි. තව ද අනෙකකි. මහපුරිස් තෙමේ උජ්ඣිස ශීඝ්‍ර වෙයි. (නළල් පවින් වෙළුණක්හු බදු පිරිපුන් නළල් තල ද පිරිපුන් හිස ද ඇත්තේ වෙයි). මහණෙනි, මහපුරිස් තෙමේ උජ්ඣිස ශීඝ්‍ර වෙයි යන යමෙක් ඇද්ද මෙය ද මහණෙනි, මහපුරිස්සුගේ මහපුරිස් ලකුණක් වෙයි.

ඉමානි ටො තානි භික්ඛවෙ දානභිංස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණානි යෙභි සචන්දාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොව ගතියො භවන්ති ආනඤ්ඤා සවෙ අඟරං අරඤ්ඛාවසතී, රාජා භොති චක්ඛවතතී -පෙ- සවෙ ටො පන අඟරඤ්ඤා ආනගාරියං පබ්බජතී, අරභං භොති සමමාසමුදොධො ලොකෙ විචිත්තචජදො.

3. ඉමානි ටො භික්ඛවෙ චතතිංස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණානි ඛාහිරකාපි ඉසයො ධාරෙන්නී. නො ච ටො භෙ ජානන්ති 'ඉමස්ස කමමස්ස කතන්තා ඉමං ලක්ඛණං පටිලභන්ති'ති.

සුප්පතිට්ඨිතපාදලක්ඛණං (1)

යමපි භික්ඛවෙ තරාගතො පුරිමං ජාතීං පුරිමං භවං පුරිමං නිකේතං පුඛෙව මත්තසභාදානා සමානො දලභසමාදානො අභොසී කුසලෙසු ධම්මෙසු අච්ඡේතසමාදානො, කායසුචරිතෙ වච්ඡුචරිතෙ මනොසුචරිතෙ, දන-සංචිභාගෙ සීලසමාදානෙ උපොසථුපචායෙ මනෙත්තයාත්තාය පෙත්තෙත්තයාත්තාය සාමඤ්ඤාත්තාය ඉභමඤ්ඤාත්තාය කුලෙච්චයාපචායිත්තාය අඤ්ඤාතරඤ්ඤා-තරෙසු ච අධිකුසලෙසු ධම්මෙසු, සො තස්ස කමමස්ස කතන්තා උපචිතන්තා උසන්තන්තා විපුලන්තා කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජතී. සො තස්ස අඤ්ඤා දෙවෙ දසති යානෙති අධිගණ්ඨාතී, දිට්ඨිමන ආයුත්තා දිට්ඨිමන වණ්ණණන දිට්ඨිමන සුමන දිට්ඨිමන යසෙන දිට්ඨිමන ආධිපතෙයොන දිට්ඨිමති රූපෙති දිට්ඨිමති සඤ්ඤෙති දිට්ඨිමති ගජෙති දිට්ඨිමති රසෙති දිට්ඨිමති ඵොට්ඨිමෙති. සො තතො චුතො ඉස්සං ආගතො සමානො ඉමං මහාපුරිසලක්ඛණං පටිලභති, සුප්පතිට්ඨිතපාදො භොති, සමං පාදං භුමියං නිකඛිපතී, සමං උධිරතී, සමං සබ්බාවනේතති පාදතලෙති භුමිං චුස්සතී. සො තෙන ලක්ඛණෙන සමන්දාගතො සවෙ අඟරං අරඤ්ඛාවසතී රාජා භොති චක්ඛවතතී ධම්මකො ධම්මරාජා වාතුරතෙත්තා විජ්ජාචී ජනපදසා-වරියප්පත්තො සත්තරත්තසමන්තාගතො. තස්සිමානි සත්තරත්තානි භවන්ති, සෙසාපීදං චක්ඛරත්තං භජීරත්තං අසරත්තං මණිරත්තං ඉජීරත්තං භ්ගපතීරත්තං පරිත්තායකරත්තමෙව සත්තමං.

මහණෙනි, මොහු විනාහි යමෙකින් යුත් මහ පුරිස්සු හේ ගති දෙකෙක් ම වෙද අන් තෙවැන්නෙක් නො වෙද, ගිහිගෙහි වුසුවොත්... සක්විති වන්නේද, ගිහි ගෙන් නික්ම ලොවැ කෙලෙස යෙවෙණි පෙරළාලු රහත් සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වන්නේද, එසේ වූ මහ පුරිස්සක්හු පිළිබඳ වූ ඒ දෙකිස් මහ පුරිස් ලකුණු වෙත්.

3. මහණෙනි, ඒ මේ දෙකිස් මහ පුරිස් ලකුණු සස්තෙන් බැහැර වූ සාම්බුදු ද සිත්ති ලා දරත්. ඔහු එය සිත්ති නො දරන්නාහු නම්, මෙබඳු කම්යක් කළ බැවින් මෙ නම් ලකුණ ලබා ගැ යි නො දන්නාහු ය.

සුප්‍රතිඡේදිත පාද ලක්ෂණය (1)

මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පෙර දැහි පෙර බෙවෙහි පෙර වුසු තත්ති දී, පෙර මිනිස් වූයේ ම (පෙර මිනිස් වැ ඉපැද සිටි කල්හි) කුසල් දහමහි දැඩි ගැනුම් ඇත්තේ, නිසල සමාදන් ඇත්තේ වීද, කාය සුවරිත-යෙහි ද වාක් සුවරිතයෙහි ද මනස්සුවරිතයෙහි ද, තමා ලත් කොටස බෙද දී වැළඳීමෙහි ද, පත්සිල් ඇ සිල්සමාදන් වැ ගැන්මෙහි ද, පෙහෙවස් වුසුමහි ද මට්ට කටයුතු වතාවත්හි ද පියාට කටයුතු වතාවත්හි ද මහණුනට කටයුතු සත්කාරයෙහි ද, බමුණනට කටයුතු සත්කාරයෙහි ද, කුලදෙටුවන් පුදන බවහි ද, තවත් මෙ බඳු වූ අන් අන් වෙසෙසි කුසල් දහමහි දැඩි ගැනුම් ඇත්තේ නිසල සමාදන් ඇත්තේ වී ය යන යමෙක් ඇද්ද, හෙ තෙම ඒ කම් කළ බැවින්, පුන පුනා කළ බැවින්, ඒ කම්යාගේ උත්සන්න බැවින් අප්‍රමාණ බැවින් කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙයි. එහි ඒ මහපුරිස් තෙමේ දෙව ආයෙන් ද, දෙව පැහැයෙන් ද, දෙව සැපයෙන් ද, දෙව යසසින් ද, දෙව අදිපති බැවින් ද, දෙව රුවින් ද, දෙව හසින් ද, දෙව ගඳින් ද, දෙව රෙසෙන් ද, දෙව පහසින් ද යන දස කරුණෙකින් අන් දෙවියන් ඉක්මැ සිටී. හේ එයින් සැව මේ මිනිසන් බවට පැමිණියේ ම මේ මහපුරිස් ලකුණු ලබයි. හේ සුපිහිටි පා ඇත්තේ වෙයි, බිමැ සම ලෙස පා තබයි, සම ලෙස පා නහයි. සියලු අවයවයෙන් යුත් පත්ලෙන් සමලෙස බිම පහසි (පාගායි) හේ ඒ ලකුණින් සමන්විතවූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ වී නම්, දසකුසල් දහම් රක්නා, දහැමෙන් රජ වූ, සිවු සයුර හිම කොටැති සිවු මහදිවයිනට නායක වූ, සතුරන් දිනූ, දනවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත් රුවනින් සමන්වාගත වූ සක්විති රජෙක් වෙයි. සක්රුවන ඇත්රුවන අසරුවන මිණිරුවන ඉතිරි රුවන ගැහැවිරුවන සත් වනු පුත්රුවන ම යැයි ඔහුට මේ සත් රුවන් කෙනෙක් වෙත්.

පරොසහසං ටො පනසස පුඤ්ඤා භවන්ති සුරා විරභිගරූපා පරසෙනපමදදනා, ජො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තං අබ්ලමනිමිකා- මකණ්ඩකං ඉදං ජිතං ඛෙමං සිවං නිරබ්බුදං අදණ්ඨන අසසෙන්න ධම්මෙන සමෙන අභිවිජ්ජ අජ්ඣාචසති. රාජා සමානො කිං ලභති? අවිකම්මිතො භොති කෙනවි මනුසසභුතෙන පච්චස්සිකෙන පච්චාමිකෙනා. රාජා සමානො ඉදං ලභති. සචෙ ටො පන අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති, අරභං භොති සමමාසමුද්දො ලොකෙ විචක්ඛවජදෙ. බුද්දො සමානො කිං ලභති? අවිකම්මිතො¹ භොති. අධ්ගන්තරෙහි වා ඛාහි රහි වා පච්චස්සිකෙහි පච්චාමිකෙහි රාගෙන වා දෙසෙන වා මොහෙන වා සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මිනා වා කෙනවි වා ලොකණිං. බුද්දො සමානො ඉදං ලභති. එතමස්ස භගවා අචොච.

තසෙත්තං වුච්චති:

සචෙව ච ධම්මෙ ච දමෙ ච සංයමෙ
 සොචෙය්‍යසීලාලසුපොසපෙසු ව,
 දනෙ අභිංසාය අසාහසෙ රතො
 දණං සමාදය සමක්ඛමාවරි²

සො තෙන කම්මෙන දිවං අපකකම්³
 සුඛං ච බිඬ්ඬාරතියො ච අනිහි
 තතො චරිතො පුනරාගතො ඉධ
 සමෙහි පාදෙහි ජුසී වසුඤ්ඤරං.

බ්‍රාහ්මණස්ස චෙය්‍යඤ්ඤානිකා සමාගතා
 සමප්පතිච්චසස න භොති ඛම්භනා,
 ගිහිසස වා පබ්බජිතසස වා පුන⁴
 තං ලක්ඛණං භවති තදස්සචොතකං.

අකම්මිතො භොති අගාරමාවසං
 පරාහිභු සතතුභී සතතුමදදනො,
 මනුසසභුතෙනිධ භොති කෙනවි
 අකම්මිතො තස්ස ඵලෙන කම්මිනො

1. අකම්මිතො - මජ්ඣං
 2. සමක්ඛමාවරි - ඝා. තම.
 3. සමක්කම්. - මජ්ඣං
 4. ඛිත - ඝා.

ඉර වූ, වීර ඇඟ රුවැනි, සතුරු සෙන් මඩිනුයෙහි බුහුච්චි, අධිරාදහස් පුත් කෙනෙක් ඔහුට වෙත්. හේ සයුර හිමි කොටැනි, සතුරන් නමැති හුල් නැති, උවදුරට කරුණු නැති, සතුරන් නමැති කටු නැති (නොහොත් සොරුන් සතුරන් නැති), සමාඥ වූ සැපතින් පිරුණු, බිය රහිත, උවදුරු නැති, සොර සතුරු කැලැල් නැති මේ පොළොව දඩුයෙන් අවියෙන් තොර වූ දහැමෙන් අත්පත් කොට ගෙන, නායක වූ වෙසෙයි. හෙ තෙමෙ රජ වන්නේ කුමක් නම් ලබා ද? හේ මිනිස් වූ කිසිදු සතුරු පසම්තුරක්හු විසින් නො මැඩැ ලියැ හැක්කේ වෙයි. රජ වනුයේ හේ මේ අනුසස් ලබයි. ඉදින් හෙ තෙමෙ ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිදි වන්නේ නම්, රහත් වූ ලොවැ සිදු පෙරළා හළ කෙලෙස් සෙවෙණි ඇති සම්මා සම්බුදුවරයෙක් වෙයි. හේ බුදු වූයේ ම කුමක් නම් ලබා ද? ඇතුළතැ හෝ බැහැරතැ සිටි සතුරන් විසින්, පසම්තුරන් විසින් රාගයෙන් හෝ දෝෂයෙන් හෝ මෝහයෙන් හෝ මහණක්හු විසින් හෝ බමුණක්හු විසින් හෝ දෙවියක්හු විසින් හෝ මරක්හු විසින් හෝ බඹක්හු විසින් හෝ ලොවැ කිසිදු එකක්හු විසින් මැඩැලියැ නොහැක්කේ වෙයි. බුදු වූයේ ම මේ අනුසස් ලබයි.

හගවක්හු මෙ කරුණ වදළහ. එහි මේ අර්ථය ම භාරාබන්ධනයෙන් කියනු ලැබේ:¹

“හෙ තෙම සබවස්හි ද දස අකුසල්දහමිහි ද ඉදුරන් දමනුයෙහි ද සිල් හැවුරුමෙහි ද අන්දෙරින් පිවිතුරු බවහි ද සිල් රැක්මෙහි ද පෙහෙවස් වුසුමහි ද දිමෙහි ද මෙරමා නොපෙළීමෙහි ද රොදු නොවූ ක්‍රියාහි ද ඇලුණේ එය තරයේ සමාදන් ව ගෙන, නිමාවට ම පිරී ය.

හේ ඒ කුසල් කමින් දෙවලෝ පැමිණියේ ය. සැප ද කෙළිසුව ද පස්කම් ද හේ වැළැදුයේ ය. එයින් සැව නැවැත මෙහි ආයේ, සම දෙපත්ලෙන් පොළොව පැහැයි

රජගෙට සපැමිණි ගත ලකුණු කියන බමුණෝ “සම ලෙස බිමැ පිහිටුනා පතුල් ඇතියහු හේ සිටි තැනින් සැලීමෙක් නොවෙයි”ද, “ඒ සුපිහිටි පා ලකුණ ගිහියකු හෝ පැවිද්දකු හෝ පිළිබද වූ ඒ අරුත පවසනුයේ වෙ යැ”යි ද පැවැසූහ.

හේ ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්, සතුරන් විසින් නො මැඩැලියැ හැකි, අනුන් මැඩැ පවත්වනුයෙහි සමත්, සතුරන් මඩනා සක්විත්තෙක් වෙයි. ඒ කම්හුගේ එලයෙන් මිනිස් වූ කිසිවකු විසින් සෙලැවියැ නො හැක්කේ වෙයි.

1. මේ භාරාබන්ධන අතදතෙරුන් හේ යැ අවුවා ඇදුයේ කිහ.

සචෙ ව පඛච්ඡේදනේ තාදිසො
නොකඛමිමච්ඡන්දනො විචකඛණො,
අගොන න සො ගච්ඡති ජාතා ඛමිහතං
නරුකතමො එසභි තසස ධමමතා'ති.

පාදනලෙසු වකකලකඛණං (2)

4. යමපි භික්ඛවෙ තරාගතො පුරිමං ජාතීං පුරිමං හවං පුරිමං
නිකෙතං පුඛෙඛ මනුසසභුතො සමානො ඛසුච්ඡන්දනාසු ඛාවභො අභොසී,
උඛෙඛග උකතාසං හයං අපනුදිතා ධමමකං ව රකඛාවරණගුණීං
සංචීධාතා සපරිචාරං ව දනං අදුසී, සො තසස කමමසස කතකතා
උපචිතකතා උසසනකතා විපුලකතා කායසස හෙද පරමමරණා සුගතීං
සගතං ලොකං උපපජ්ජති -පෙ- සො තතො වුතො ඉස්සං ආගතො
සමානො ඉමං භිහාපුරිසලකඛණං පටිලහති, හෙට්ඨා පාදනලෙසු වකකානී
ජාතානී භොනතී සභසාරානී සනෙමිකානී සනාභිකානී සඛබ්බාකාර-
පරිපුරානී සුචිහකතකරානී. සො තෙන ලකඛණෙන සමනකාගතො සචෙ
අභාරං අජ්ඣාවසති රාජා භොති වකකවතති -පෙ- රාජා සමානො කිං
ලහති? මහාපරිචාරො භොති, මහා'සස භොනතී පරිචාරා ඩ්වයමිණ-
ගහපතිකා නෙගමජානපද ගණකා මහාමකතා. අනීකට්ඨා දෙචාරිකා
අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො භොගියා කුමාරා. රාජා සමානො ඉදං
ලහති.

සචෙ අභාරසමා අනභාරියං පඛච්ඡති, අරහං භොති සමමා-
සමිඛුදෙධා ලොකෙ විචකඛණදෙ. ඩ්වදෙධා සමානො කිං ලහති?
මහාපරිචාරො භොති, මහා'සස භොනතී පරිචාරා භික්ඛු භික්ඛුනියො
උපාසකා උපාසිකායො දෙචා මනුසසා අසුරා නාභා ගතඛබ්බා. ඩ්වදෙධා
සමානො ඉදං ලහති. එතමස්සං හගවා ආචොච තසෙස්සං වුවචති:

පුරෙ පුරස්සා පුරිමාසු ජාතිසු
මනුසසභුතො ඛසුනං සුඛාවභො,
උඛෙඛගඋකතාසහයාපනුදනො
ගුතතිසු රකඛාවරණෙසු උසුකො.

සො තෙන කමමන දිවං සමකමි
සුඛෙසුඛ ඛිඛිධා රතියො ව අච්චි,
තතො වච්චා පුනරාගතො ඉධ
වකකානී පාදෙසු දුවෙසු වීඤ්ඤි
සමනනෙමිතී සභසරානී ව.

එ බඳු වූ ඒ නුවණැත්තෝ මහණදහමිහි ඇලුණේ ඉදින් පැවිදි වන්නේ නම්, ලොවට අගපක් වූයේ, හැම සත්තට උතුම් වූයේ, කිසි කලෙකත් මෙරමා හෙත් සැලෙන බවට නොපැමිණෙයි. මේ ඒ මහාසුරිස්සු පිළිබඳ ධර්මයයි.

පාදාලයන්හි වක්‍රලක්ෂණ (2)

4. මහණෙනි, තරාගත තෙම පෙර දැහි පෙර බෙවෙහි, පෙර වූසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම උද්වෙග (සොර ආදීන්ගෙන් වන) බිය ද, උත්‍රාස (යක් ආදීන්ගෙන් වන උවදුරු) බිය ද දුරලනුයේ දහැමි රකවරණ සලසනුයේ බොහෝ දෙනාගේ සුව පහසුව පිණිස වූයේ ය, පිරිවර සහිත ව දන් දුන්නේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, හෙ තෙමේ ඒ කම් කළ බැවින්, පුනඉතා කළ බැවින්, ඒ කම්යාගේ උත්සන්න බැවින් අප්‍රමාණ බැවින් කාචුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොව උපදී...හේ එයින් සැව, මෙ මිනිස් බවට ආයේ ම, මේ මහසුරිස් ලකුණ ලබයි. ඔහුගේ යැටි පතුල්හි දහසක් දූවි ඇති, නිම් වළලු සහිත, නැබ සහිත, හැම අයුරින් පිරිසුන්, මොනොවට බෙදුණු අතර ඇති, සක්ලකුණු පහළ වූවේ වෙත්. ඒ ලකුණෙන් සමන්විත හෙ තෙමේ ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්... සක්විති රජ වෙයි. රජ වූයේ ම කුමක් ලබා ද? මහ පිරිවර ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ ඒ පිරිවර බමුණන් හා ගැහැවියෝ ය, නිගමිවැස්සන් හා දනවූ වැස්සෝය, ගණකයන් (රජුගේ අයවැය ගණින්නන්) හා මහ ඇමැත්තෝ ය, සෙනඟ රක්තා ඇමැත්තෝ ය, දෙරටු පල්ලෝ ය, පිරිස ද (පරපුරෙන් ම රජ පිරිසැ වූ) ඇමැතියෝ ය, රජදරුවෝ ය, ගම් මුදලියෝ ය, රජකුමරහු ය යන මහත් පිරිවර ඔහුට වෙයි. රජ වන්නේ හේ මෙකී දැ ලබයි.

ඉදින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වන්නේ නම්, ලොවැ පෙරළැ කෙලෙස් සෙවෙණි ඇති රහත් සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වෙයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? මහපිරිවර ඇත්තේ වෙයි. මහණහුය, මෙහෙණියෝ ය, උවසුවෝ ය, උවැසියෝ ය, දෙවහු ය, මිනිස්සු ය, අසුරයෝ ය, නාගයෝ ය, ගදෙවුහු යැ යි මහ පිරිවර ඔහුට වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ වදාළසේක. එහි ශාරා බන්ධන වශයෙන් මෙය කියනු ලැබේ:

“පෙර බොහෝ සුවි කාලයෙහි පළමු ජාතීන්හි දී මිනිස් වූයේ, බොහෝ දෙනාට සුවි එළැවී ය. උදෙහි උත්‍රාස නිසා උපදානා බිය දුරු කරන්නේ විය. ගොපනයෙහි ද රක්ෂාවරණයෙහි ද උත්සුක විය.

හේ ඒ කම්යෙන් දෙවලෝ ගියේ ය. දෙවලෝ සුව ද දිවා ක්‍රීඩා හා පවකාම රකීන් ද වින්දේ ය, එයින් සැව, නැවැත මෙහි ආයේ, භාත්පස නිම්වළලු ඇති, දහසක් දූවි ආදිය ඇති සක් ලකුණු දෙපත්-ලෙහි ලබයි.

බ්‍යාකංසු වෙයාඤ්ජනිකා සමාගතා,
දිඝො කුමාරං සතපුඤ්ඤලකඛණං
පරිවාරවා හෙසකති සතකුමඤ්ජනො
තථා හි වකකානි සමනතනෙමිති.

සවෙ න පබ්බජ්ජමුපෙති තාදිසො,
වකෙතති වකකං පඨවිං පසාසති
තසානුයුඤ්ඤා'ධා' හවන්ති ඛෙතිශා
මහායසං සම්පරිවාරයන්ති නං.

සවෙ ච පබ්බජ්ජමුපෙති තාදිසො,
නෙකඛමමජ්ජභිරතො විවකඛණො
දෙවා මනුසසා සුරයකඛා'රකඛසා
ගජධබ්බනාගා විහගා වකුප්පද
අනුඤ්ඤං දෙවමනුසසපුජිතං
මහායසං සම්පරිවාරයන්ති නන්ති.

ආයතපණ්ණිතාදීනි තීනි ලකඛණානි (3-5)

5. යමපි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං හවං පුරිමං
නිකෙතං පුබ්බ මනුසසභුතො සමානො පාණාතිපාතං පහාය පාණාති-
පාතා පටිවීරතො අහොසි, නිහිතදණ්ඤා නිහිතසසො ලජ්ජි දයාපනෙතා
සබ්බපාණභුතභිතානුකමපි විහාසී, සො තසස කමමසස කතකතා
උපවිතකතා උසසතකතා විපුලකතා -පෙ- සො තතො වුතො ඉසුඤ්ඤා
ආගතො සමානො ඉමානි තිණි මහාපුරිසලකඛණානි පටිලහති,
ආයතපණ්ණි ව හොති දිඝඛිකුලි ව බ්‍රහමුජ්ජගතො ව. සො තෙහි ලකඛණෙහි
සමනතාගතො, සවෙ අගාරං අජ්ඣාචසති, රාජා හොති වකකවතති
-පෙ- රාජා සමානො කිං ලහති? දිඝායුකො හොති විරට්ඨිතිකො,
දිඝමායුමිපාලෙති. න සකකා හොති අනතරා ජීවිතා වොරොපෙතුං
කෙනවි මනුසසභුතෙත පවච්ඡිකෙන පවචාමිකෙන. රාජා සමානො
ඉදං ලහති -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලහති? දිඝායුකො හොති
විරට්ඨිතිකො, දිඝමායුමිපාලෙති, න සකකා හොති අනතරා ජීවිතා
වොරොපෙතුං පවච්ඡිකෙහි පවචාමිකෙහි සමණෙන වා බ්‍රාහමණෙන වා
දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහමුනා වා කෙනවි වා ලොකසමිං. බුද්ධො
සමානො ඉදං ලහති. එතමසං හඟවා ආවොච. තසෙතං වුවචති:

1. තසසානු යනතා ව - මඡසං.
2. සත (කම)

(රජගෙට රැස්වූ නිමිත්තසාධක බවුණෝ සිය පින් ලකුණු ඇති, කුමරහු දක, මෙ තෙම මහත් පිරිවර ඇති, සතුරන් මඬින සක්විති රජෙක් වන්නේ ය. එසේ හෙයින් ම එයට පෙර නිමිති විසින් පතුල්හි භාත්පස නිමවලලු ඇති සක්ලකුණු ඇත.

ඉදින් එබඳු තැනැත්තේ පැවිද්දට නො පැමිණේ නම්, අණසක පවත්වයි, පෘථිවියට අනුශාසන කෙරේ. ඔහුට මෙහි ක්ෂත්‍රියයෝ අනු-යුක්ත වෙත්. මහත් යශස් ඇත්තාහු ඔහු භාත්පස පිරිවරත්.

ඉදින් නෛෂ්කාමාප්තයෙහි ඇලුණු එබඳු ඒ නුවණැත්තේ පැවිදි බවට පැමිණෙන්නේ නම්, දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද යක්ෂයෝ ද රකුසෝ ද, ගන්ධවියෝ ද, නාගයෝ ද, පක්ෂිහු ද, සිවුපාවෝ ද අනුත්තර වූ දෙවි-මිනිසුන් විසින් පුදනලද මහත් යශස් ඇති ඔහු පිරිවරත්.

ආයතපණිතාදි තුන් ලකුණු (3,4,5)

5. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු ජාතීන්හි, පෙර සසරෙහි, පෙර වූසු තන්හි පෙර මිනිස් වූයේ ම ප්‍රාණසාතය හැර, ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැක්කේ වී ය, බහා තබන ලද දඩු ඇත්තේ, බහා තබන ලද ශක්‍ර ඇත්තේ, පණ්ඩායෙහි ලජ්ජා ඇත්තේ, සත්වයන් කෙරෙහි දයායෙන් යුක්ත වූයේ, සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වූ විසිය යන යමෙක් ඇද්ද, හෙ තෙමේ ඒ කම්ප කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, උත්සන්න බැවින්, අප්‍රමාණ බැවින්, කාමුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙයි. හේ එයින් සැව, මේ මිනිස්බවට පැමිණියේ ම, මේ මහ පුරිස් ලකුණු තුන ලබයි. හේ දික් විලුම් ඇත්තේ වෙයි, දිගැහිලි ඇත්තේ ද වෙයි, බඹහට බඳු සෘජු ශරීරය ඇත්තේ වෙයි. ඒ ලක්ෂණ-යන්ගෙන් සමන්විත වූ හෙ තෙමේ ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්,..... සක්විති රජෙක් වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබා ද? හේ බොහෝ කල් ජීවත් වනුයේ දීර්ඝායුෂ්ක වෙයි. දීර්ඝ ආයුෂයක් රක්ෂා කෙරෙයි. මනුෂ්‍ය වූ කිසි සතුරකු විසින් පසම්තුරකු විසින් අතර දිවියෙන් තොර කරන්නට නො හැකි වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි... බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? බොහෝ කල් ජීවත් වනුයේ දීර්ඝායුෂ්ක වෙයි, දීර්ඝ ආයුෂ පාලනය කෙරෙයි. කිසි සතුරු පසම්තුරු මහණකු විසින් හෝ බවුණකු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ මරකු විසින් හෝ බඹකු විසින් හෝ ලොවැ කිසිවකුදු විසින් අතර දිවියෙන් තොර කරන්නට නො හැකි වෙයි. බුදු වන්නේ මෙය ලබයි."

මරණවිධානසංකතො විදීඤා
පටිච්චරතො පරමාරණායගොසි²
තෙන සුචරිතෙන සඤ්ඤාමගමා³
සුකතඵලවිපාකමනුභොසි.

වට්ඨස පුනරිධාගතො සමානො
පටිලභති ඉධ තිණි ලකඛණානි,
භවති විපුලදීඝපාසණිකො
බ්‍රහ්මා'ව සුඤ්ඤා සුභො සුජාතගඤ්ඤො.

සුභුජො සුසු සුසණධීකො සුජාතො
මුදුතඵණඛුලියසස භොතති දීඝා,
තිභි පුරිසවරග්ගලකඛණෙහි
විරයපතාය⁴කුමාරමාදීඝනී.

භවති යදි ගිභී වීරං යපෙති
වීරතරං පබ්බජති යදි තතො හි
යාපයති වසිදධි භාවනාය
ඉති දීඝායුකතාය තනහිමිතනනී.

සතකුසසදකාලකඛණං (6)

6. යමපි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං නීකෙතං පුච්චෙ මනුසසභුතො සමානො දතා අභොසි පණිතානං රසිතානං ඛාදනීයානං භොජනීයානං සායනීයානං ලෙහනීයානං පානානං, සො තසස කම්මසස කතකතා -පෙ- තතො වුතො ඉසුකතං ආගතො සමානො ඉමං මහාපුරිසලකඛණං පටිලභති, සතකුසසදෙ භොති. සතකස උසසද භොතති: උභොසු භජෙසු උසසද භොතති, උභොසු පාදෙසු උසසද භොතති, උභොසු අංසකුචෙසු උසසද භොතති, ඛකෙ උසසද භොතති සො තෙන ලකඛණෙන සමනතාගතො සවෙ අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා භොති වකඛවතී -පෙ- රාජා සමානො කිං ලභති? ලාභී භොති පණිතානං රසිතානං ඛාදනීයානං භොජනීයානං සායනීයානං ලෙහනීයානං පානානං. රාජා සමානො ඉදං ලභති. බුද්ධො සමානො කිං ලභති? ලාභී භොති පණිතානං රසිතානං ඛාදනීයානං භොජනීයානං සායනීයානං ලෙහනීයානං පානානං. බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති. එතමසං භගවා අවොච. තජෙතං වුච්චති:

-
- 1. මරණ (මර්ණං)
 - 2. මාරණාය භොති (මර්ණං)
 - 3. තෙන සො සුචරිතෙන සඤ්ඤාමගමාසි (සා)
 - 4. විරයපතාස (භයා)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ වදල සේක. එහි මෙය ගාථායෙන් මෙසේ කියනු ලැබේ:

'තමහට මරණ වධයෙන් උපන් බිය දන, මෙරමා නැයිමෙන් වැළැක්කේ විය. ඒ කුසලකම්යෙන් සවරියට පැමිණියේ ය. කුසල කම්යාගේ එලව්පාකය අනුභව කෙළේ ය.

දෙව්ලොවින් සැව, නැවැත මෙහි ආයේ ම, ලක්ෂණ තුනක් ලබයි. මහත් වූ දික් විලුම් ඇත්තේ වෙයි. බඹහු මෙන් මොනොවට සෘජු වූයේ ශොභන වෙයි, මොනොවට උපන් ගාත්‍ර ඇත්තේ වෙයි.

යහපත් බාහු ඇත්තේ, තරුණ වූයේ, මනා සටහන් ඇත්තේ, මොනොවට උපන්නේ වෙයි, ඔහුගේ මොළොක් තරුණ ඇඟිල්ලෝ දික් වෙත්. මෙකී ශ්‍රේෂ්ඨ වූ තුන් මහ පුරිස් ලකුණින් කුමරහු බොහෝ කල් ජීවත් වනු පිණිස (සමකක්ඛු කොට) නිමිත්තපායකයෝ දක්වත්.

ඉදින් ගිහි වන්නේ නම්, බොහෝ කල් ජීවත් වේ. ඉදින් පැවිදි වන්නේ නම්, වර්ෂාප්‍රාප්ත වූයේ, සෘද්ධි භාවනායෙන් යුක්ත වූයේ, එයට වඩා බෝකල් ජීවත් වෙයි. මෙසේ දීර්ඝායුෂ්ක බවට ඒ ලකුණැ යි කීහ.

සප්තෝත්සද ලක්ෂණ (6)

6. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ පෙර දැහි, පෙර සසරෙහි, පළමු වූසු තත්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම ප්‍රණීත වූ රසවත් වූ කැ යුතු දැ ද, බුදියැ යුතු දැ ද, රස වින්ද යුතු දැ ද, ලෙවියැ යුතු දැ ද, අෂ්ට පානායන් ද දෙන්නේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, ඒ කම්යා ගේ උත්සන්න බැවින්, මහත් බැවින්, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙයි.... හේ එයින් සැව මේ මිනිස් බවට පැමිණියේ ම මෙ මහ පුරිස්ලකුණ ලබයි: සත් තැනෙක උත්සන්න වෙයි: සත් තැනෙකහි පිරිපුන් මස් ඇති වෙයි: දෙ පිටු අත්ලෙහි පිරිපුන් මස් ඇති වෙයි. දෙ පිටු පතුල්හි පිරිපුන් මස් ඇති වෙයි, දෙ උරහිස්හි පිරිපුන් මස් ඇති වෙයි, කරෙහි පිරිපුන් මස් ඇති වෙයි. හෙ තෙමේ ඒ³ සප්ත උත්සද ලක්ෂණයෙන් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වෙසේ නම්,... සක්චිති රජ වෙයි. රජ වන්නේ මෙය ලබයි. ප්‍රණීත වූ රසවත් වූ බාද්‍ය භොජ්‍ය ලෙභ්‍ය පෙයයන් ලබන සුලු වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? ප්‍රණීත වූ රසවත් වූ බාද්‍ය භොජ්‍ය ලෙභ්‍ය පෙයයන් ලබන සුලු වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ වදල සේක. එහි ගාථාබන්ධනයෙන් මෙය කියනු ලැබෙයි:

ඛජ්ඣොජනං අථ ලොයාසාධියං
උත්තමඟ්ගරසදයකො අහු.
තෙන සො සුවරිතේන කම්මුතා
නඤ්ඤෙන වීරමභිජජමොදති.

සත්තවුසසදෙ ඉධාධිගච්ඡති
භස්පාදමුදුතලඤ්ඤා විඤ්ඤති,
ආහු ඛාඤ්ඤනනිමිත්තකොවිද
ඛජ්ඣ භොජ්ජ රසලාභිතාය නං.

තං ගිභිසසපි තදස්ථජොතකං
පබ්බජමී පි තදධිගච්ඡති,
ඛජ්ඣොජනසං ලාභිරුත්තමං
ආහු සබ්බගිභිබ්බන්තච්ඡදන්ති.

කරවරණමුදුතාඡාලතාලකඛණානි (7-8)

7. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතීං පුරිමං භවං පුරිමං
නිකෙතං පුඤ්ඤ මනුසසභුතො සමානො චතුභි සබ්බභවඤ්ඤි ජනං
සබ්බාභකො අභොසි දුනෙන පෙය්‍යවජෙජන¹ අස්චරියාය සමානත්තාය,
සො තස්ස කම්මසං කතන්තා -පෙ- සො තතො වුතො ඉස්ථතං
ආගතො සමානො ඉමානි ඤෙ මහාපුරිසලකඛණානි පටිලභති, මුදුතඡණ-
භස්පාදෙ ච භොති ඡාලභස්පාදෙ ච. සො තෙහි ලකඛණෙහි
සමන්තාගතො, සවෙ අගාරං අජ්ඣාවසති, රාජා භොති චක්ඛවතී
-පෙ- රාජා සමානො කිං ලභති? සුසබ්බගිතපරිජනො භොති,
සුසබ්බගිතාසං භොතති බ්‍රාහ්මණගහපතීකා නෙගමජනපද ගණකා
මහාමත්තා අනීකයා දෙවාරිකා අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො භොගියා
කුමාරා. රාජා සමානො ඉදං ලභති. බුද්ධො සමානො කිං ලභති?
සුසබ්බගිතපරිජනො භොති, සුසබ්බගිතා'සං භොතති භික්ඛු භික්ඛුණියො
උපාසකා උපාසිකායො දෙවා මනුසසා අසුරා නාගා ගඤ්ඤා. බුද්ධො
සමානො ඉදං ලභති. එතමස්ථං භගවා අවොච. තස්සෙතං වුච්චති:

දුනමිච්චි චස්චරියතඤ්ඤා²
පියවදනංච සමානජ්ඣතංච³
කරිය වරිය සුසබ්බගං බ්‍රහ්මතං⁴
අනචමතෙන ගුණෙන යාති සග්ගං.

1. පියවාවෙන (සාං කම)
2. ඤාමපි ච අස්චරියතමපි ච (PTS)
3. පියවාදිතං ච සමානාත්තතං ච (මජ්ඣං)
4. බ්‍රහ්මතං (මජ්ඣං)

'ලොකොත්තම තෙමේ බාදා භොජා ලෙභා සාදා යන අග්‍ර රස දෙන්නේ විය. හේ ඒ කුශල කමයෙන් බොහෝ කල් නදුක්‍රියනෙහි වෙසෙසින් ප්‍රමුදිත වෙයි.

මෙහි උක්සන්න වූ සත් තැනක් ලබයි. මාදු වූ අතුල් පතුල් ද ලබයි. බාදා භොජා රස ලබන බවට එය ලකුණෙකැ'යි ලක්ෂණ ශාස්ත්‍රඥයෝ කීහ.

ඒ ලක්ෂණය ගිහියාටත් ඒ අරිය ප්‍රකාශ කරන්නේ වෙයි. පැවිදි වන්නේ ද එය ලබයි. එය උතුම් බාදා භොජා රස ලබන සුලු, සියලු ගිහිබැඳුම් සිදිනා කෙනකු පවසයි.

කරවරණමාදුතාපාලතාලක්ෂණ (7 - 8)

7. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු දැහි පළමු අත්බවහි, පළමු වාසස්ථානයන්හි පෙර මිනිස්වූයේ ම, දනයෙන් ප්‍රිය වචනයෙන් අරී-වයභායෙන් සමානාත්මතායෙන් යන සතර සංග්‍රහ වස්තූන් ගෙන් ජනයාට සංග්‍රහ කරන්නේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කමිය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, ඒ කර්මයාගේ උක්සන්න බැවින්, මහත් බැවින්, කාබුන් මරණින් මතු, මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙයි. හේ එයින් සැව, මෙ මිනිස්බවට ආයේ ම මේ මහපුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි: හේ මොළොක් කරුණ අතුල් පතුල් ඇත්තේ ද දුල් කවුළුවකට බදු අත් පා ඇත්තේ ද වෙයි. හේ ඒ ලකුණුවලින් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙයි වසන්නේ නම්... සක්විති රජ වෙයි. රජවන්නේ කුමක් ලබයි ද? (සිවු සභරා වතින්) මොනොවට සංග්‍රහ කරන ලද පරිවර ජනයා ඇත්තේ වෙයි. ඔහු විසින් බමුණු ගැහැවි ජනයෝ ද, නිගම වැසි දනවු වැසි ජනයෝ ද, අයවැය ගණන් කරන්නෝ ද, මහා මාත්‍රයෝ ද, සෙනාධරකන්තා හස්තාචාර්යාදීහු ද ඇමැතියෝ ද පරම්පරාගත වැ රජ පිරිසෙහි වූවෝ ද, රජහු ද, රජුන්ගෙන් ලත් භාග සම්පත් ඇත්තෝ ද, රජකුමරුවෝ ද යන මොහු හැම ඔහු විසින් මොනොවට සංග්‍රහ කරන ලද්දහු වෙත්. රජ වන්නේ මෙය ලබයි. බුදු වන්නේ කුමක් ලබා ද? යත්: මොනොවට සංග්‍රහ කරන ලද පරිවර ජනයා ඇත්තේ වෙයි. ඔහු විසින් මහණහු ද මෙහෙණෝ ද උච්ඡුවෝ ද උවැසියෝ ද දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාගයෝ ද ගන්ධර්වයෝ ද මෙ නොවට සංග්‍රහ කරන ලද්දහු වෙත්. බුදු වන්නේ මෙය ලබයි. භාගාවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ වදළ සේක. එහි එය මෙසේ ගාරායෙන් කියනු ලැබේ:

'හෙ තම දනය ද අරීවයභාව ද ප්‍රියවාදිතාව ද සමානාත්මතාව ද කොට බොහෝ දෙනාට මැනැවින් සංග්‍රහ කොට, අනිඤ්ඤ (ප්‍රශස්ත) ගුණ හෙයින් සවරියට යෙයි.

වච්ඡ පුනරිධාගතො සමානො
කරවරණමුද්දකලඤ්ඤි ජාලිනො ව,
අතිරුච්චරසුචග්ගදසනනෙය්‍යං
පටිලහති දහරො සුසු කුමාරො.

භවති පරිජනසාවො විධෙය්‍යො
මහිමිම මාවසතෙ¹ සුඝඛගහිතො,
පියවදු හිතසුඛතං ජිහංසමානො²
අහිරුචිතානි ගුණානි ආචරතෙතා.³

යදි ව ජහති සඛකාමගොගං
කථයති ධම්මකථං ජිනො ජනසස,
වචනපටිකරසසහිපසකතා
සුඤ්ඤා ධම්මනුධම්මමාවරතති⁴ති

උසසඛිඛපාදඋද්ධගගලොමතාලකඛණානි (9-10)

8. යමපි හිකඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
නිකෙතං පුඛෙධ මනුසසභුතො සමානො ඛහුතො ජනසස අත්ථපසංහිතං
ධම්මුපසංහිතං වාචමසායිතා අහොසි, ඛහුජනං නිදංසෙසි, පාණිනං
හිතසුඛාවගො ධම්මයාගී, සො තසස කමමසස කතතො උපචිතතො
-පෙ- සො තතො වුතො ඉඤ්ඤං ආගතො සමානො ඉමානි දෙච
මහාපුරිස ලක්ඛණානි පටිලහති, උසසඛිඛපාදෙ ව ගොති උද්ධගගලොමො ව.
සො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමතතාගතො සචෙ අගාරං අජ්ඣාචසති, රාජා
ගොති වකකවතති -පෙ- රාජා සමානො කිං ලහති? අගොතා ව ගොති
සෙච්චෙධා ව පාමොසෙඛා ව උතතමො ව පචරො ව කාමගොගිතං. රාජා
සමානො ඉදං ලහති -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලහති? අගොතා ව
ගොති සෙච්චෙධා ව පාමොසෙඛා ව උතතමො ව පචරො ව සඛකසකතානං
බුද්ධො සමානො ඉදං ලහති. එතමස්සං භගවා අචොච. තසෙතං
චුට්ඨති:

අත්ථධම්මසංහිතං⁵ පුරෙ ගිරං
එරයං ඛහුජනං නිදංසෙසි,
පාණිනං හිතසුඛාවගො අහු
ධම්මයාගමයජී⁶ අමචජරී.

1. මහිමං ආවයතෙ (සිචු. මජ්ඣං)
2. ජිහංසමානො (මජ්ඣං)
3. ආචරති (සිචු. මජ්ඣං)
4. සුඤ්ඤා ධම්මනුධම්ම මාවරතති (මජ්ඣං)
5. අත්ථධම්මසංහිතං (කම. PTS)
6. ධම්මයාගං අසසජී (කම)

එයින් සැව නැවත මෙහි ආයේ ම ළදරු වූයේ, ඉතා සිවුමැලි වූයේ, ඉතා පැහැපත්, ඉතා මනොඤ, දැකුම් කටයුතු, මොළොක් වූ අතුල් පතුල් ද ජාලලක්ෂණ ද ලබයි.

පිරිවර ජන තෙමේ කීකරු වේ. කටයුත්තෙහි මෙහෙයැවියැ හැකි වේ. මොනොවට සංග්‍රහ කරන ලද්දේ මේ පොළොවෙහි වෙසෙයි. පිය බස් කියනනේ, හිත සුව සොයනුයේ, වෙසෙසින් සිත්කලු වූ භූණයන් වඩන්නේ වෙයි.

ඉදින් සියලු පස්කම් සුව හරනේ නම්, පව දිනුයේ (බුදු වූයේ) දහම් දෙසයි. උන්වහන්සේ හේ දේශනාව අසා ඉතා පහන්වූවාහු, වචනය පිළිපදනාහු ධර්ම තුධම් ප්‍රතිපත්ති පුරත්.

උත්තංඛපාද උර්ධවාග්‍රලොමනාලක්ෂණ (9,10)

8. මහණෙනි, “තරාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු හවයෙහි, පළමු වූසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම බොහෝ දෙනාට දෙලෝවැඩ ඇසුරු කළ, දඹ කුශලකම්පථ ඇසුරු කළ වචන කියන්නේ විය. බොහෝ දෙනාට දෙලෝ වැඩ දැක්වී ය. සත්තට හිතසුව එළවනුයේ, ධර්මද්‍රව්‍ය කරන්නේ විය” යන යමෙක් ඇද්ද, ඒ කමිය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, ඒ කමියාගේ උත්සන්න බැවින්, මහත් බැවින්, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට යෙයි... හේ එයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ මහ පුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි. මත්තෙහි වූ ගොප් ඇට ඇති පා ඇත්තේ ද, උඩුකුරු වූ අක් ඇති ලොම ඇත්තේ ද වෙයි. හේ ලකුණුවලින් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්... සක්විති රජ වෙයි... රජ වනුයේ කුමක් ලබා ද? සියලු සත්තට අග්‍ර ද ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උත්තම ද ප්‍රචර ද වෙයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? සියලු සත්තට ද අග්‍ර ද ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උත්තම ද ප්‍රචර ද වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.” භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මේ කාරණය වදාළ සේක. එහි මෙය භාර්යායෙන් මෙසේ කියනු ලැබේ:

“පෙර අඵ හා ධර්ම හා නිශ්ශ්‍රිත වූ වචන කියනුයේ, බොහෝ දෙනාට දෙලෝ වැඩ දැක්වීය. ප්‍රාණිනට හිත සුව එළවන්නේ විය, නො මසුරු වැ ධර්මියාභය කෙළේ ය.

තෙන සො සුවරිතෙන කමමුත්තා
සුගතිං වජනි තස්ස මොදති
ලක්ඛණානි ච දුවෙ ඉධාගතො
උත්තමපච්චිකායා¹ විදුති.

උඛතමුත්තනිකලොමවාසසො
පාදගණධීරහු සාධු සණධීතා,
මංසලොභිතා විතා තචොස්ථා
උපරිවරණා ච සොහනා² අහු.

ගෙහමාවසති වෙ තථාවිධො
අඤ්ඤං වජනි කාමභොගිනං,
තෙන උත්තරිතරො න විජ්ජති
ජමබුද්ධිපමභිභුයා ඉරියති.

පඛජජෙ ච අනොමනිකකමො
අඤ්ඤං වජනි සබ්බපාණිනං,
තෙන උත්තරිතරො න විජ්ජති
සබ්බලොකමභිභුයා විහරති³ති.

එණිජඩ්ඝලක්ඛණං (11)

9. යමෙ භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං හවං පුරිමං
නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො සකකචං වාවෙනා අහොසි
සිසං වා විජ්ජං වා වරණං වා කමමං වා, ‘කිත්ති මෙ බිසං විජුතොය්හු,
කිත්ති’මෙ බිසං පටිපජ්ජෙය්හු න වීරං කිලිසෙය්හුනති. සො තස්ස
කමමස්ස තත්තං -පෙ- සො තතො වුතො ඉස්සං ආගතො සමානො
ඉදං මහාපුරිසලක්ඛණං පටිලහති, එණිජඩ්ඝො හොති. සො තෙන
ලක්ඛණෙන සමන්තාගතො, සවෙ අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා හොති
වක්ඛවතී -පෙ- රාජා සමානො කිං ලහති? යානි තානි රාජාරහානි
රාජඛතානි රාජුපහොගානි රාජානුච්චිකානි, තානි බිසං පටිලහති
රාජා සමානො ඉදං ලහති -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලහති? යානි
තානි සමණාරහානි සමණඛතානි සමණුපහොගානි සමණානුච්චිකානි,
තානි බිසං පටිලහති. බුද්ධො සමානො ඉදං ලහති. එතමස්ස හගවා
අවොච. තජෙතං වුච්චති:

සිසෙසු විජුතවරණෙසු කමමසු³
කථං විජුතොය්හු⁴ ලහුනති ඉච්චති.
යදුපසාතාය න හොති කස්චි
චාවෙනි බිසං න වීරං කිලිසෙති.

1. උත්තම පච්චිකායා (සා). උත්තම පච්චිකායා (කම) උත්තමපච්චිකායා ප්‍රමානි (පිටු)
2. උපරිජානු සොහනා (සා). පපරි ච සො සොහනා (පා)
3. කමමසු-(මජ්ඣං)
4. විජුතොය්හු-(මජ්ඣං)

හෙ තෙමේ ඒ කුශලකම් බලයෙන් ස්වර්ගයට යෙයි, එහි සතුටු වෙයි මෙහි ආයේ උතුම් සැප ඇති වන බවට නිමිති වූ ලකුණු දෙකක් ලබයි.

හේ තෙමේ උඩට නැමුණු ලොම් ඇත්තේ වෙයි. පාහැට (ගොප ඇට) මොනොවට පිහිටියේ වෙයි. ඔහුගේ කෙණ්ඩා ද මසින් ලෙයින් පිරුණාහු, සිවියෙන් වැසුණාහු ගොහන වෙත්.

ඉදින් එබඳු පුද්ගල තෙමේ ගෙහි වසන්නේ නම්, කාම අතුරෙහි අග්‍ර බවට යෙයි. ඔහුට වඩා උතුම් වූවක් ඇති නො වෙයි. දඹදිව (මහපොළොව) අභිභවා වෙසෙයි.

අලාමක විහරණ ඇති හෙ තෙමේ පැවිදි වන්නේ ද සියලු සත්තට අක් බවට යෙයි. ඔහුට වැඩිතරම් කිසිවෙක් නොමැති වෙයි. හේ මුළු ලොව අබ්බවා වෙසෙයි.

ඒණිපඩසා ලක්ෂණය (11)

9. මහණෙනි, “තරාගත කෙම පෙර භවයෙහි පළමු වූසු තන්හි පෙර මිනිස් වූයේ ම, කෙසේ නම් මොහු ශිල්ප ද විද්‍යා ද වරණ ධම් (ශීලය) ද කම්පවකතාව ද වහා දැනගන්නාහු ද, කෙසේ නම් මොහු වහා ඒ දැ පිළිපදනාහු ද, බොහෝ කල් නො වෙහෙසෙන්නාහු ද යි ඒ ශිල්පාදිය සකසා කියවන්නේ විය” යන යමෙක් ඇද්ද හේ ඒ කම්ප කළ බැවින් කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට යෙයි... එයින් සැව මේ මිනිසක් බවට ආයේ ම මේ මහ පුරිස් ලකුණ ලබයි. ඕලු මුවන්ගේ බඳු කෙණ්ඩා ඇත්තේ වෙයි. එ ලකුණින් යුත් හෙ තෙම ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්... සක්විති රජ වෙයි... රජ වන්නේ කුමක් ලබා ද? රජකමට සුදුසු වූ ඇත් අස් ආදී යන ද, රජුනට අවයව වූ සේනා ද, රජුනට උපහොග වූ යම් දැ ඇද්ද, රජුනට නිසි වූ තවත් යම් දැ ඇද්ද, ඒ සියල්ල වහා ලබයි... බුදු වනුයේ කුමක් ලබන්නේ ද? ශ්‍රමණයනට සුදුසු වූ ශ්‍රමණාවයව වූ ශ්‍රමණයන් ගේ උපහොග පරිහොග වූ ශ්‍රමණයනට නිසි වූ යම් දැ ඇද්ද, ඒවා වහා ලබයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදාළ සේක. එහි මෙය භාජා බන්ධනයෙන් කියනු ලැබේ:

“ශිල්පයන්හි ද විද්‍යා හා වරණයන්හි ද කම්පවකතායෙහි ද කෙසේ වහා දැන ගන්නේ ද යි හේ කැමැති වෙයි. යමෙක් කිසිවකුගේත් විනාශය පිණිස නොවේ ද, යමක් උගන්නට බොහෝ කල් නො වෙහෙසෙන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ඒ දැ වහා උගනවයි.

තං කමමං කඤ්ඤා කුසලං සුබ්බද්දියං¹
ඡබ්බා මනුඤ්ඤා ලහතෙ සුසංඝඤ්ඤා,
වට්ඨා සුඤ්ඤා අනුපුබ්බවුඤ්ඤා
උඤ්ඤාලොමා සුබ්බමඤ්ඤාවොඡට්ඨා.

එඤ්ඤාසංඝඤ්ඤා'නි තමාහු පුග්ගලං
සමපතති යා ඛිපපමිද්දහු ලකඛණං,
ගෙහානුලොම නි යද්දභිකඛ්ඛති
අපබ්බජං ඛිපපමිධාධිගච්ඡති.

සචෙ ව පබ්බජ්ජවුපෙති තාදිසො
නෙකඛමමඡඤ්ඤිරතො විවකඛඤ්ඤො,
අනුවඡ්චිකසා යද්දනුලොමිකං
තං වීඤ්ඤති ඛිපපමනොමච්චිකකමො'ති.²

සුබ්බමච්ඡවිලකඛණං (12)

10. යමච්ච භිකඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං
නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා උප-
සඛකමිඤ්ඤා පරිපුච්ඡිතා අහොසි: කිං භනෙත කුසලං, කිං අකුසලං,
කිං සාවඡ්ඡං, කිං අනවඡ්ඡං, කිං සෙවිතබ්බං, කිං නසෙවිතබ්බං, කිමෙම
කරියමානං දීඝරතං අභිතාය දුක්ඛාය අසස, කිං වා පන මෙ
කරියමානං දීඝරතං භිතාය සුඛාය අසසා? ති. සො තසස කමමසා
කතසනා උපචිතසනා -පෙ- සො තතො වුතො ඉඤ්ඤා ආගතො
සමානො ඉදං මහාපුරිසලකඛණං පටිලභති. සුබ්බමච්ඡවි හොති සුබ්බ-
මහනා ඡවියා රජොඡලලං කායෙ න උපලිප්පති. සො තෙන ලකඛ-
ණෙන සමනතාගතො, සචෙ අභාරං අඡ්ඤාචසති, රාජා හොති වකක-
චතති -පෙ- රාජා සමානො කිං ලභති? මහාපඤ්ඤා හොති, නාසා
හොති කොච්චි පඤ්ඤාය සද්දිසො වා, සෙවෙසා වා කාමහොගීතං. රාජා
සමානො ඉදං ලභති -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලභති? මහාපඤ්ඤා
හොති පුච්ඡපඤ්ඤා, භාසපඤ්ඤා, ඡවනපඤ්ඤා, තිසඛිපඤ්ඤා
නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා, නාසා හොති කොච්චි පඤ්ඤාය සද්දිසො වා, සෙවෙසා
වා සබ්බසත්තානං. බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති. එතමඤ්ඤා භගවා
අචොච. තඤ්ඤං වුච්චති:

පුරෙ පුරඤ්ඤා පුරිමාසු ජාතිසු
අඤ්ඤාකුකාමො පරිපුච්ඡිතා අහු,
සුඤ්ඤාසිතා පබ්බජිතං උපාසිතා
අඤ්ඤාතරො අඤ්ඤා නිසාමයි.

1. සුබ්බද්දියං--(කම)
2. ඛිපපමනොමච්චිකකමො--(සා. PTS)

කුසල් වූ සුව වඩන ඒ කම්මය කිරීමෙන් මොනොවට පිහිටි, වට වූ, මනාසේ හටගත්, පිළිවෙළින් නැංගාවූ, සියුම් සිවියෙන් වැසුණු, මන වඩන ජඩසා (කෙණ්ඩා) ද, අක් උඩුකුරු ව සිටි රොම ද ලබයි.

(එසේ වූ) ඒ පුද්ගලයා එණෙයාජඩස (ඕඵලුවන්ගේ කෙණ්ඩා බදු කෙණ්ඩා ඇත්තේ) යැ යි ලක්ෂණපාඨකයෝ කිහු. ඒ ලක්ෂණය මෙහි දී වහා සම්පත් ලබනුවට නිමිත්ත යැ යි කිහු. පැවිදි නො වන්නේ යම් කලෙක ගිහිගෙට අනුලොම වූ (සුදුසු වූ) දැ කැමැති වෙ ද, එ කල එය ද මෙහි දී වහා ලබයි.

නෛෂ්කාමා ජන්දයෙහි ඇලුණු නුවැණැති අලාමක විහරණ ඇති එබදු පුද්ගල තෙමේ ඉදින් පැවිදි වන්නේ ද, ඔහුට සුදුසු වූ අනුලොම වූ යම් දයෙක් ඇද්ද, එය වහා ලබයි.

ගුණමට්ඨවිලක්ෂණය (12)

10. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු හවයෙහි, පළමු වූසු තත්ති, පෙඨ මිනිස් වූයේ ම, මහණකු හෝ බමුණකු හෝ කරා එළැඹ “වහන්ස, කුසල් නම් කිම? අකුසල් නම් කිම? කිමෙක් වරද සහිත ද? කිමෙක් වරද රහිත ද? කිමෙක් සෙවියැ යුතු ද? කිමෙක් නො සෙවියැ යුතු ද? මා විසින් කිමෙක් කරනු ලබනුයේ බොහෝ කල් අහිත පිණිස සුත් පිණිස වන්නේ ද? මා විසින් කිමෙක් හෝ කරනු ලබනුයේ බොහෝ කල් හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ද?” පුන පුනා ‘විචාරන්නේ විය’ යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ම කළ බැවින්, ධස් කළ බැවින් කාබුන්... මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට යෙයි... හේ එයින් සැව, මෙ මිනිස් බවට ආයේ ම, මේ මහ පුරිස් ලකුණ ලබයි. සියුම් සිවිය ඇත්තේ වෙයි. සිවිය සියුම් බැවින් රජස් දැලි කයෙහි නො ලැගෙයි. ඒ ලක්ෂණයෙන් යුත් හෙ තෙමේ ඉදින් ගිහි ගෙයි වසන්නේ නම්,... සක්චිති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? මහා ප්‍රඥා ඇත්තේ වෙයි. කාමභොගීන් අතුරෙහි ප්‍රඥායෙන් ඔහුට සමානායෙක් හෝ වැඩි තරම් වූයෙක් හෝ නො වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි... බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? මහ නුවණැත්තේ වෙයි, (ස්කන්ධාදි නානාතත්ති) පැතිඨ පැවැති නුවණැත්තේ වෙයි, සතුට බහුල ව මගපල පසක් කරන නුවණැත්තේ වෙයි, ස්කන්ධාදියෙහි වහා දිවෙන නුවණැත්තේ වෙයි, කියුණු නුවණැත්තේ වෙයි, විනිවිද යන නුවණ ඇත්තේ වෙයි, සියලු සතුන් අතුරෙහි මොහුට නුවණින් සමාන හෝ විශිෂ්ට වූ කිසිවෙක් නො වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.

භාගාවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ වදළ සේක. එහි මෙය (ගාරායෙන්) කියනු ලැබෙයි:

‘පෙර ඉතා පෙර පළමු ජාතීන්හි දී, දැනගනු කැමැත්තේ, ප්‍රයත පුළුස්තරේ විය. ඇසියැට් වනුයේ පැවිද්දහු ඇසුරු කරන්නේ විය. අරුත් දැන ගන්නා සිතැත්තේ අරිකථනය ඇසී ය. මිනිස් වූයේ, ප්‍රඥාව ලබනු පිණිස පැවැති කම්යෙන් සියුම් සිව් ඇත්තේ විය, උත්පාද ශාස්ත්‍රයෙහි ද ලක්ෂණ ශාස්ත්‍රයෙහි ද දක්ෂ පඩිහු මෙ තෙම සියුම් අරුත් අවබෝධකොට දක්නේ යැයි පැවැසූහ.

එබඳු තැනැත්තෝ ඉදින් පැවිද්දට නො පැමිණෙන්නේ නම්, අණ සක පවත්වයි, පොළොව පාලනය කෙරෙයි, අර්ථානුශාසනයන්හි ද, අර්ථනට් පිරිසිදු දන්මෙහි ද, උත්වහන්සේට වැඩිතරම් හෝ සමාන වූ හෝ එකෙක් නොමැති වෙයි.

එබඳු තැනැත්තේ නෙකබමුණ්දයෙහි ඇලුණේ, ඉදින් පැවිද්දට පැමිණෙන්නේ නම්, විශිෂ්ට ප්‍රඥාව ලබයි, උතුම් වූ මහත් තුවණැත්තේ නිරුත්තර බොධියට (සමාක්සම්බුද්ධියට) පැමිණෙයි.

සවණ්වණිකාලක්ෂණය (13)

11. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු බෙවෙහි, පළමු වූසු තත්හි පෙර මිනිස් වූයේ නොකීපෙන සුලු වූයේ, උපායාස බහුල කොට නැත්තේ විය. බොහෝ සේ ද කියන ලද්දේ ම ක්‍රොධ වශයෙන් නොගැටුණේ ය, නො කිපුණේ ය, සිතැකුණු ඇති බවට (ව්‍යාපාදයට) නො පැමිණියේ ය. ක්‍රොධය සිතැ නො පිහිටුවී ය, කෝපයක් දොෂයක් නොසතුටක් පහළ නො කළේ ය. සියුම් වූ මොළොක් වූ ඇතිරිලි ද, පොරෝනා ද, සියුම් කොවු පිළි ද සියුම් කපුපිළි ද සියුම් තිහිරි පිළි ද සියුම් පලස් ද දෙන්නේත් විය, යන යමක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින් කාබුත් මරණින් මතු මනාගති ඇති සග ලොවට පැමිණියේ ය. එයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ මහපුරිස් ලකුණ ලබයි. හේ රන්වන් වෙයි. රන් බඳු පැහැති සිවිය ඇත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලකුණින් සමන්විත වූයේ ගිහිගෙහි වසන්නේ නම් සක්චිති රජ වෙයි... රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? සියුම් වූ මොළොක් වූ ඇතිරිලි ද පිළි ද සියුම් තිහිරි පිළි ද සියුම් පලස් ද ලබන්නේ වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි. ...බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? සියුම් වූ මොළොක් වූ ඇතිරිලි ද පොරෝනා ද සියුම් කොවු පිළි ද සියුම් සියුම් කොවු පිළි ද, සියුම් කපු පිළි ද, සියුම් තිහිරි පිළි ද සියුම් පලස් ද ලබන්නේ වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.’ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. එහි මෙය භාරායෙන් කියනු ලැබේ.

‘පළමු බෙවෙහි සිවියේ අක්‍රොධය ද ඉටි ය, පොළොව තෙමන මෙසය මෙන් දන් ද දුන්නේ ය. සියුම් වූ මනා පැහැති වස්ත්‍ර ද දුන්නේ ය.

- 2. තං කඤ්ඤාන ඉතො වුතො දිවං
උපපජ්ජ¹ සුකතඵලවිපාකමනුභුජ්චා,
කණකතනුසනතිහො ඉධාභිභවති
සුරවරතරොරිව ඉඤ්ඤ.
- 3. ගෙහමාවසති නරො අපබ්බජ්ජ
මිච්ඡාමහතිමභිං අනුසාසති
පසඤා ස භී ව සකරතනං
පටිලභති වීමල² සුබ්බමච්ඡවිං සුචිඤ්ඤ
- 4. ලාභී අච්ඡාදනවඤ්ඤාකඛපාපුරණානං³
භවති සදි අනභාරියතං උපෙති.
ස භි⁴ පුරිමකතඵලං අනුභවති
න භවති කතඤ්ඤ පනාසො'ති.

කොසොභිතවස්ථුගුණතාලකඛණං (14)

12. යමෙහි භික්ඛවෙ තරාගතො පුරිමං ජාතීං පුරිමං-භවිං පුරිමං නිකෙතං පුබ්බමනුසභුතො සමානො වීරපනටෙඨ සුචීරපවාසිනො ඤාතී මිකෙත සුභජෙජ සඛිනො සමානො අහොසි, මාතරමෙහි පුකෙතන සමානො අහොසි පුකතමෙහි මාතරා සමානො අහොසි, පිතරමෙහි පුකෙතන සමානො අහොසි, පුකතමෙහි පිතරා සමානො අහොසි, භාතරමෙහි භාතරා සමානො අහොසි, භාතරමෙහි භගිනියා සමානො අහොසි, භගිනිමෙහි භාතරා සමානො අහොසි, සමඛිතිකඤ්ඤා ව අබ්බතනු-මොදිතා අහොසි, සො තසස කම්මසස කතඤ්ඤා -පෙ- සො තතො වුතො ඉස්සං ආගතො සමානො ඉදං මහාපුරිසලකඛණං පටි-ලභති, කොසොභිතවස්ථුගුණො භොති සො තෙන ලකඛණෙන සමතන ගතො සවෙ අභාරං අජ්ඣාචසති රාජා භොති වකඛවතති -පෙ- රාජා සමානො කිං ලභති? පහුතපුකෙතො භොති, පරොස-භසං ඛො පනසස පුකතා භවතති සුරා වීරඛතරූපා පරසෙනපමඤ්ඤා රාජා සමානො ඉදං ලභති. -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලභති? පහුත පුකෙතො භොති අනෙකසභසං ඛො පනසස පුකතා භවතති සුරා වීරඛත රූපා පරසෙනපමඤ්ඤා බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති. එතමස්ස භගවා අවොච තස්සෙතං වුවවති:

පුරෙ පුරස්ථා පුරිමාසු ජාතිසු
වීරපනටෙඨ සුචීරපවාසිනො,
ඤාතී සුභජෙජ සඛිනො සමානාසී
සමඛිතිකඤ්ඤා⁵ අනුමොදිතා අහු

1. උපපජ්ජ-(මජ්ඣං)
2. වීදුල-(ඝාම) වීදුල-(PTS)
3. පාපුරණාන-(මජ්ඣං)
4. සාභිතො-(මජ්ඣං)
5. සමඛිති-කඤ්ඤා-(සං PTS)

ඒ කම්මය කොට මෙයින් සැව, දෙවිලෝ පැමිණ, කුසල් පල විද, මෙ ලොවිති දී දෙවියනට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ඉන්ද්‍රියා මෙන් රත් බදු පැහැති සිරුර ඇත්තේ වෙයි.

ඒ මිනිස් තෙම අප්‍රමුච්චාච (ගිහිබව) කැමැති වන්නේ, ගිහිගෙහි වසනනේ නම්, මහත් පොළොව අබිබවා අනුශාසන කෙරෙයි (පාලනය කෙරෙයි.) හේ වනාහි මහත් වූ ද සියුම් වූ ද මනා පැහැත්තාවූ ද ඉතා උතුම් වස්ත්‍ර ලබයි.

ඉදින් පැවිද්දට පැමිණෙන්නේ නම්, හදනා වස්ත්‍ර හා සෙසු වස්ත්‍ර ද (කොළපලස් ඇ) පාමොක් පෙරොන්නා ද ලබන සුලු වෙයි. හේ වනාහි පළමු අත් බවිති කළ කුශලයන්ගේ ඵලය විදියි. කළ කුශලයේ විපාක නොදී වැනැසී යෑමෙක් ද නො වෙයි.

කොෂාවහිත වසත්‍රගුණානා ලක්ෂණය (14)

12. මහණෙනි, පළමු දැහි, පළමු බෙවෙහි, පළමු වුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම බොහෝ කල් දක්නට නැති වැගිය, ඉතා බොහෝ කල් පිට රටු වුසු නැයන් ද මිතුරන් ද සුභාදයන් ද යහළුවන් ද එක් තැනට පමුණුවන්නේ (ගළපන්නේ) වී ය, මව ද පුතු හා හමු කරන්නේ විය, පුතු ද මව හා හමු කරන්නේ විය, පියා ද පුතු හා හමු කරන්නේ විය, පුතා ද පියා හා හමු කරන්නේ විය, සොහොයුරා ද සොහොයුරා හා හමු කරන්නේ විය, සොහොයුරා ද සොහොවිරිය හා හමු කරන්නේ විය, සොහොවිරිය ද සොයුරා හා හමු කරන්නේ විය. සොහොවිරිය ද සොහොවිරිය හා හමු කරන්නේ විය. සමගිඵකතු කොට ද එයට සතුටු වන්නේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, ඒ කම්මය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, හෙ තෙමේ කා සුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණියේ ය... එයින් සැව, මේ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ මහ පුරිස් ලකුණ බලයි. කොෂාවහිත වසත්‍රගුණා ලක්ෂණය ඇත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලක්ෂණයෙන් සමන්විත වූයේ ඉදින් ගිහිගෙහි වසන්නේ නම්... සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? බොහෝ පුතුන් ඇත්තේ වෙයි. ඔහුට ගුර වූ (බිය නො ගන්නා) මුර්තිමත් වීර්යය බදු වූ, සතුරු සෙන් මධනට සමත්, දහසකට වැඩි තරම් පුත්‍රයෝ වෙත්... බුදු ව යේ කුමක් ලබයි ද? බොහෝ පුතුන් ඇත්තේ වෙයි. ඔබට වනාහි ගුර වූ උතුම් වීර සාර ස්වභාවය ඇති ප්‍රති-පක්ෂ සෙනා මඩින්නට පොහොසත් ශ්‍රාවක සුත්‍රයෝ ද නොයෙක් දහස් ගණන් වෙත්. බුදු වනුයේ මේ අනුසස් ලබයි.”

භාගාවතුන් වහන්සේ මේ කාරණය වදළ සේක. එහි මෙය ගාරා බන්ධනයෙන් මෙසේ කියනු ලැබේ:

සො තෙන¹ කමෙමන දිවං අපකකමි²
සුඛඤ්ඤා ඛිද්ධා රතියො ච අනභි.
තනො චචිඤ්ඤා පුනරාගතො ඉධ
කොසොභිතං විඤ්ඤා චස්ථාදියං.

පහුතපුඤ්ඤා භවතී තථාවධො
පරොසභසං ච භවතී අනුජා,
සුරා ච වීරා ච³ අමිත්තතාපතා
ගිහිසං පිතිං ජනනා පියංචද.

බහුඤ්ඤා පබ්බජිතසං ඉරියතො
භවතී පුතතා චචනානුසාරිනො.
ගිහිසං වා පබ්බජිතසං වා පුත
තං ලකඛණංභවතී⁴ තදස්ථරොතකතනී,
පයමභාණවාරො නිධසීතො.

පරිමණධුල-අනොනම-ජ'ණඤ්ඤපරිමසනලකඛණානි (15,16)

13. යමෙ භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො මහාජනසඛිතභං සමෙකඛ-ලානො සමං ජානාතී, සාමං ජානාතී, පුරිසං ජානාතී, පුරිසච්චෙසසං ජානාතී අයමිදමරභතී අයමිදමරභතී'ති. තස්ස තස්ස පුරිසච්චෙසසකරො පුරෙ අහොසී, සො තස්ස කමමසං කතතං -පෙ- සො තතො වුතො ඉස්ඤ්ඤා ආගතො සමානො ඉමානි දෙඛ මහා පුරිසලකඛණානි පච්චුභතී, නිග්‍රොධපරිමණධුලො ච හොතී ධීතකො'ච අනොනමනො උහොතී පාණිතලෙභි ජණඤ්ඤානි පරිමසති පරිමජ්ජති, සො තෙභි ලකඛණෙභි සමනතාගතො සවෙ අගාරං අජ්ඣාචසතී රාජා හොතී චකකචතතී -පෙ- රාජා සමානො කිං ලභති? අධෙඤ්ඤා හොතී මහද්ධිතො මහාහොගො පහුතජාතරුපරජතො පහුතච්ඡතපකරණො පහුතධනධඤ්ඤා පරිපුණ්ණකොසකොට්ඨායාරො. රාජා සමානො ඉදං ලභති. - පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලභති? අධෙඤ්ඤා හොතී මහද්ධිතො මහාහොගො. තසසිමානි ධනානි හොතතී, සෙයාච්චිදං සද්ධාධනං සීලධනං හිරිධනං භික්ඛප්පධනං සුතධනං වාගධනං පඤ්ඤාධනං. බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති. එතමස්මිං භගවා අවොච. තස්සෙ-තං වුච්චතී:

1. ස පෙභ- (කම)
2. සමකකමි- (මජ්ඣං)
3. වීරධගරුජා- (කම)
4. ජායතී- (මජ්ඣං)
5. මහාණසධායනං සමපෙතනිමානො (කම)

“පෙර, බොහෝ පෙර, පළමු දැනී, බොහෝ කල් නො දක්නා ලද ඉතා බොහෝ කල් වෙන් ව වූ සූ නැගන් ද මිතුරන් ද යහළුවන් ද එකතු කෙළේ ය. සමගි කොට ද එයට සතුටු විය.

හේ ඒ කම්යෙන් දෙවලෝ ගියේ ය. දෙව සුව ද ක්‍රීඩාරතීන් ද අනුභව කෙළේ ය. එයින් සැව, යලි මෙහි ආයේ කොයාවහිත වසනුගුණාතා ලක්ෂණය ලබයි.

එබඳු තැනැත්තේ බොහෝ සුතුන් ඇත්තේ වෙයි. ගිහි වූ මොහුට ගුර වූ ද වීර වූ ද සතුරන් මඩනුයෙහි පොහොසත් වූ, ප්‍රීතිය උපදවන්නා වූ, පිය බස් තෙපලන දහසකට වැඩි දෙනෙක් සුත්‍රයෝ වෙත්.

පැවිදි වැ වසන්නහුට ඉතා බොහෝ වූ, වචනය පිළිපදනා, ශ්‍රාවක සුත්‍රයෝ වෙත්. ඒ (කොයාවහිත වසනුගුණා) ලක්ෂණය ගිහියාට හෝ වැලි පැවිදි වූවාහට හෝ ඒ අරුත පවසන්නේ වෙයි.

පළමු බණවර යැ.

පරිමණ්ඩලතා-අනවනත-ජාත්‍යපරාමර්ෂිතතා ලක්ෂණ (15,16)

13. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු දැනී, පළමු බෙවෙහි, පළමු වූ සු තත්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම මහජනයාට සංග්‍රහ කිරීම සම ව දකිනුයේ (ඒ ඒ තැනැත්තූ හා) සම වූවහු දනී, තෙමේ දනී, පුරුෂයා දනී, පුරුෂයන් ගේ වෙසෙස දනී, මෙ තෙමේ මෙයට සුසුසු ය, මෙ තෙමේ මෙයට සුසුසු යැ යි ඒ ඒ දෑයෙහි පුරුෂයන් ගේ වෙසෙස දන කටයුතු කරනුයේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, කාබුත් මරණින් මතු මනාගති ඇති, සග ලොවට යෙයි. හේ එයින් සැව මෙ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ මහපුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි. නුග රුකක් සේ සම පමණ ඇත්තේ වෙයි. සිටියේ ම නො නැමෙන්නේ දෙ අත්ලෙන් දෙදන පිරිමදීයි, හේ ඒ ලකුණුවලින් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්... සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? ආභා වෙයි, මහත් ධන ඇත්තේ වෙයි, මහත් භොග ඇත්තේ වෙයි. බොහෝ රන් රිදී ඇත්තේ, බොහෝ වස්තු උපකරණ ඇත්තේ, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇත්තේ, පිරිපුන් වස්තු ගබඩා හා කොටුගල් ඇත්තේ වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි... බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? ආභා වෙයි, මහත් ධන ඇත්තේ වෙයි, මහත් භොග ඇත්තේ වෙයි. ඔහුට ශ්‍රද්ධාධනය, ශීලධනය, භිරිධනය, ඔක්තප්පධනය, ශ්‍රැතධනය, ත්‍යාගධනය, ප්‍රඥාධනය යන මේ ධනයෝ වෙත්. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.

තුලිය පච්චිවිය¹ විනකයිචා
මහජනසඛගහනං² සමෙකඛමානො,
අයමිදමරහතීති තඤ්ඤා තඤ්ඤා
පුරිසවීසෙසකරො පුරෙ අහොසි.

³ස හි ව පන ධීතො අනොනමහොතො
චුසති කරෙහි උහොහි ජණ්ණකානි,
මහිරුහපරිමණ්ඩලො අහොසි
සුචරිතකමමචිපාකසෙසකෙන.

බහුවිච්චි නිමිත්ත ලකඛණඤ්ඤා
අභිනිපුණා මනුජාවියා කරිංසු,
බහුවිච්චානි ගිහිනමරහානි
පච්චලහති දහරො සුසු කුමාරො,

ඉධ මහිපතී'සස කාමහොගී
ගිහිපච්චරුපකා බහු හවන්ති,
යදි ව ජහති සබ්බකාමහොගං
ලහති අනුකතරමුක්ඛමං ධනග්ගතනි.

සීහපුබ්බද්ධකායාදීනි තීණි ලකඛණානි (17-19)

14. යච්චි හිසඛවෙ තරාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං හවං පුරිමං
නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො බහුතො ජනසා අස්කාමො
අහොසි හිතකාමො ඵාසුකාමො යොගසෙඛමකාමො 'කිත්ති මෙ සද්ධාය
වට්ඨෙය්‍යං, පිලෙන වට්ඨෙය්‍යං, සුතෙන වට්ඨෙය්‍යං,⁴ වාගෙන වට්ඨෙය්‍යං,
ධම්මෙන වට්ඨෙය්‍යං, පඤ්ඤාය වට්ඨෙය්‍යං ධනධංකොදෙන වට්ඨෙය්‍යං,
බෙත්තවස්ථුනා වට්ඨෙය්‍යං, අභිපදවතුපපදෙහි වට්ඨෙය්‍යං, පුත්තදුරෙහි
වට්ඨෙය්‍යං, දුසකමමකරපොරිසෙහි වට්ඨෙය්‍යං, ඤාතිහි වට්ඨෙය්‍යං,
මිත්තෙහි වට්ඨෙය්‍යං, බන්ධවෙහි වට්ඨෙය්‍යංනති.

1. පච්චිවිය -(මජ්ඣං)
2. මහාජනං සඛගහනං -(කම)
3. මහි-ව-(මජ්ඣං) භමා ව පන (සා)
4. සුතෙන වට්ඨෙය්‍යං-(සා)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ වදළු සේක. එහි මෙය ගාරායෙන් කියනු ලැබෙයි.

‘පෙර ජාතියෙහි නුවණින් කීරා බලා, නැවැත නැවැත පිරික්සා සිතා, මහජනයාට සංග්‍රහ කිරීම සම ව අපෙක්ෂා කරනුයේ, ‘මෙ තෙමේ මෙය ලබන්නට සුදුසු වෙ යැ යි ඒ ඒ තන්හි පුරුෂයන්ගේ වෙසෙස දැන සංග්‍රහ කරනුයේ විය.

ඒ කමියා ගේ ඉතිරි වූ විපාකයෙන් හේ සිටියේ ම නො නැමෙනුයේ දෙ අත්ලෙන් දෙ දණහිස් සපර්ශ කෙරෙයි, නුග රුකෙක පිරිමඩුල්ල මෙන් පිරිමඩුලු වූ සිරුර ඇත්තේ විය.

බොහෝ විවිධ නිමිත්ත ලක්ෂණ දන්නා ඉතා සියුම් නුවණැති බමුණු පඩිනු ‘ළදරු වූ ළපැටි වූ මේ කුමර ගෘහස්ථයනට සුදුසු වූ බොහෝ වූ ද විවිධ වූ ද වස්තූන් ලබතැ යි ද,

ඉදින් මෙහි රජෙක් වී නම් මොහුට ගිහියනට සුදුසු වූ කාමසම්පත් විදිනුවට අවශ්‍ය වූ බොහෝ උපකරණයෝ වෙත්. ඉදින් සියලු කම්සැපත් අත් හරනේ නම්, කිරුත්තර වූ උතුම් ආර්ය ධනය ලබන්නේ යැ යි ද හෙළි කොට කිහ.

සිංහසුචාර්ධකායාදි ත්‍රි ලක්ෂණ (17-19)

14. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු බෙවෙහි, පළමු වූසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම, “මේ සතියෝ කෙසේ නම් සැදහැයෙන් වැඩෙන්නාහු ද? ශීලයෙන් වැඩෙන්නාහු ද? සුභාමිතශ්‍රවණයෙන් වැඩෙන්නාහු ද? ත්‍යාගශුණයෙන් වැඩෙන්නාහු ද? ලොකික ධර්මයෝ වැඩෙන්නාහු ද? ප්‍රඥායෙන් වැඩෙන්නාහු ද? ධනධාන්‍යයෙන් වැඩෙන්නාහු ද? කෙත්වතින් වැඩෙන්නාහු ද? දෙපා සිවුපා සතුන්ගෙන්, අඹුදරුවන්ගෙන්, දැසි දස් කම්කරු පුරුෂයන්ගෙන් නැයන්ගෙන් මිතුරන්ගෙන්, (පරම්පරාගත) බන්ධුන්ගෙන් වැඩෙන්නාහු ද?” යි බොහෝ දෙනාට වැඩ කැමැති වූයේ, අභ්‍යුදය කැමැති වූයේ සැප කැමැති වූයේ, නිරූපද්‍රැත බව කැමැති වූයේ විය.

සො තසස කමමසස කතන්තා -පෙ- සො තතො වුතො ඉඡ්ඡන්තං
 ආගතො සමානො ඉමානි තීනි මහාපුරිසලක්ඛණානි පටිලභති,
 සීහපුබ්බඤ්ඤායො ච හොති චිතනනරංසො ච සමචක්ඛකඛ්ඤො ච
 සො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො සචෙ අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා
 හොති චක්ඛවතති. රාජා සමානො කිං ලභති? අපරිභානධම්මො
 හොති, න පරිභායති ධනධණ්ණෙන ඛෙක්ඛවස්සුනා දීපදචතුප්පදෙහි
 පුත්තදුරෙහි දසකමමකරපොරිසෙහි ඤාතීහි මිත්තෙහි බන්ධවෙහි. න
 පරිභායති සබ්බසම්පත්තියා. රාජා සමානො ඉදං ලභති. -පෙ- බුද්ධො
 සමානො කිං ලභති? අපරිභානධම්මො හොති, න පරිභායති සද්ධාය
 සිලෙන සුතෙන වාගෙන පඤ්ඤාය න පරිභායති සබ්බසම්පත්තියා. බුද්ධො
 සමානො ඉදං ලභති.

එතමස්සං හගවා අවොච. තඤ්ඤං වුවවති:

සද්ධාය සිලෙන සුතෙන බුද්ධියා
 වාගෙන ධම්මෙන බහුහි සාධුහි
 ධනෙන ධණ්ණෙන ච ඛෙක්ඛවස්සුනා
 පුත්තෙහි දුරෙහි චතුප්පදෙහි ච.

ඤාතීහි මිත්තෙහි ච බන්ධවෙහි ච
 බලෙන චණ්ණෙන සුඛෙන වුභයං,
 කථං න භායෙය්‍යං පරෙ'ති ඉච්ඡති
 ඉදං සමීඤ්ඤං ව² පනාහිකඛ්ඤති.

ස සීහපුබ්බඤ්ඤාසණ්ඩිතො අහු
 සමචක්ඛකඛ්ඤො ච චිතනනරංසො
 පුබ්බෙ සුවචණ්ණෙන කතෙන කම්මුනා
 අභානියං පුබ්බනිමිත්තමසසතං.

ගිහි පි ධණ්ණෙන ධනෙන වඩ්ඪති
 පුත්තෙහි දුරෙහි චතුප්පදෙහි ච,
 අකීඤ්ඤානො පබ්බජිතො අනුක්ඛරං
 පපොති සම්මොඛිමහානධම්මකන්තී.¹

1. අක්ඛණ මුද්දි ව-(මජ්ඣං) අද්ධං සමීඤ්ඤං ච (ඝරා)
 2. පපොති මොඛිං අභාන ධම්මකන්තී (මජ්ඣං)

“හෙ තෙමේ ඒ කමිය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්... කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට ගියේ ය. හේ එයින් සැව, මේ මිනිසත්-බවට ආයේ ම, මේ මහ පුරිස්ලකුණු තුන ලබයි. සිංහයාගේ පෙරධ කය මෙන් පරිපුණ් වූ (පුර්වාර්ධ අපරාර්ධ යන) සියලු සිරුර ඇත්තේ වෙයි. මසින් පිරුණු පිටිකර ඇත්තේ වෙයි. සම ව වට වූ කඳ ඇත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලකුණුවලින් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහිගෙහි වසන්නේ නම්,... සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? නො පිරිහෙන ස්වභාවය ඇත්තේ වෙයි, ධනධාන්‍යයෙන් කෙත්වතුයෙන්, දෙපාසිවුපාවන්ගෙන්, අඹුදරුවන්ගෙන්, දූසි දස් කම්කරු පුරුෂයන්ගෙන් නෑයන්ගෙන්, මිතුරන්ගෙන්, බන්ධුන්ගෙන් නො පිරිහෙයි. සියලු සැපතින් නො පිරිහෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? නොපිරිහෙන සැහැවී ඇත්තේ වෙයි. ශ්‍රධායෙන් ශීලයෙන් ශ්‍රැතයෙන් ත්‍යාගයෙන් ප්‍රඥයෙන් නො පිරිහෙයි. සියලු සැපතින් නො පිරිහෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ වදාළසේක.

එහි මෙය (ගථායෙන්) මෙසේ කියනු ලැබේ:

ශ්‍රධායෙන් ද ශීලයෙන් ද ශ්‍රැතයෙන් ද ප්‍රඥායෙන් ද, ත්‍යාගයෙන් ද ධර්මයෙන් ද යන බොහෝ සාධු ගුණවලින් ද, ධනයෙන් ද ධාන්‍යයෙන් ද කෙත්වතුයෙන් ද, දරුවන්ගෙන් ද, භාර්යාවන්ගෙන් ද සිවුපාවුන්ගෙන් ද, නෑයන්ගෙන් ද මිත්‍රයන්ගෙන් ද බන්ධුන්ගෙන් ද ගරිරඟක්තියෙන් ද වණියෙන් සැපයෙන් යන දෙකින් ද අන්‍යයෝ කෙසේ නම් නො පිරිහන්නාහු ද?’යි හේ කැමැති වෙයි. මේ අනුන්ගේ සමාඨිය හේ පවයි.

පෙර කරන ලද, මොනොවට රැස් කරන ලද ඒ කම් හේතුවෙන් හෙ තෙමේ සිංහයකුගේ පෙරධ කය බඳුව පිරිපුන් ව සුපිහිටි, කයැත්තේ විය. සම ව වට වූ, මසින් පිරුණු පිටිකර ඇත්තේ විය. තථාගතයන් වහන්සේ නො පිරිහෙන ඒ කමිය ඒ ලක්ෂණත්‍රයයා ගේ ලැබීමට පෙර නිමිති වෙයි.

කුමර තෙමේ ඉදින් ගිහි ව සිටී නම්, ධනයෙන් ද ධාන්‍යයෙන් ද දු පුතුන්ගෙන් ද භාර්යාවන්ගෙන් ද සිවුපාවන් ගෙන් ද වැඩෙයි. ඉදින් කිසි ධන රැස් කිරීමක් නැති පැවිද්දෙක් වී නම්, නිරුත්තර වූ නොපිරිහෙන ධර්මය වූ බුදුබවට පැමිණේ’ යැ යි ලක්ෂණශාස්ත්‍රඥ බමුණේ පැවැසූහ.

රසග්ගසග්ගිකාලක්ඛණං (20)

15. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතීං පුරිමං හවං පුරිමං නිකෙතං පුබ්බ මනුසුභූතො සමානො සත්තානං අවිභෙදක- ජාතීකො අභොසි පාණිනා වා ලෙඩ්ඛිනා වා දණේඛන වා සඤ්ඤා වා, සො තස්ස කමමස්ස කතත්තා උපචිතත්තා -පෙ- සො තතො වුතො ඉඤ්ඤා ආගතො සමානො ඉමං මහා පුරිසලක්ඛණං පටිලභති, රසග්ග- සග්ගි භොති, උඤ්ඤාසං රසභරණියො ගීවිය ජාතා භොතති සමා- වාහිනියො.¹ සො තෙන ලක්ඛණෙන සමන්තාගතො සවෙ අගාරං අරඤ්ඤාවසති රාජා භොති වක්ඛවතී -පෙ- රාජාසමානො කිං ලභති? අප්පා- ඛාධො භොති අප්පාතඛෙය්ඤා සමවෙපාකිනියා ගභනියා. සමන්තාගතො නාතිසීතාය නාමිච්ඡණ්ඨාය. රාජා සමානො ඉදං ලභති. ඛුඤ්ඤො සමානො කිං ලභති? අප්පාඛාධො භොති අප්පාතඛෙය්ඤා සමවෙපාකිනියා ගභ- ණියා සමන්තාගතො නාතිසීතාය නාමිච්ඡණ්ඨාය මජ්ඣිමාය පධානක්ඛ- මාය. ඛුඤ්ඤො සමානො ඉදං ලභති.

එතමස්සං හගවා අවොච. තඤ්ඤං වුවවති:

න පාණිදණේඛති පනාථ ලෙඩ්ඛිනා
 සඤ්ඤා වා මරණවධෙන වා පුන,
 උඤ්ඤාධනාය පරිතජ්ජනාය වා
 න භෙද්ධි ජනතමභෙදකො අහු.

තෙනෙව සො සුගතිසු පෙච්ච මොදති
 සුඛප්ප්ලං කරිය සුඛානි විදදති,
 සමොජ්ජා² රසභරණි සුසණ්ඨිතා
 ඉධාගතො ලභති රසග්ගසග්ගිතං.

තෙනාහු නං අතීනිපුණා විවක්ඛණා
 අයං නරො සුඛබ්බුලො හවිසසති
 ගිහිස්ස වා පබ්බථිතස්ස වා පුන³
 තං ලක්ඛණං හවති තද්දඤ්ඤාතකත්තං.

1. සමාවාහිනි සො (මජ්ඣං)
 2. සමපජ්ජනං (ආ) පා මුඤ්ඤාසං (ආ) සංවඤ්ඤාසං (කම)
 3. පන (ආ)

රසග්‍රාසාග්‍රතා ලක්ෂණය (20)

15. මහණෙනි, තරාභත තෙමේ පෙර දැති, පෙර බෙවෙහි, පෙර දුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම අතින් හෝ කැටින් හෝ දඩුමුඟුරෙන් හෝ අවියෙන් හෝ සතුන් නො පෙළන ස්වභාවය ඇත්තේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කම්ප කළ බැවින් රැස් කළ බැවින්, කාචුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සඟ ලෝ ගියේ ය. හේ එයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම, මේ මහපුරිස් ලකුණ ලබයි. අග්‍ර රස එළවන රස නහර ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ ශ්‍රීවායෙහි උඩුකුරු වැ කෙළින් නැඟී සිටි සම ව රසය එළවන රස නහරයෝ හටගත්තාහු වෙත්. හේ ඒ ලකුණින් සමන්විත වූයේ ඉදින් ගිහිගෙහි වසන්නේ නම්,... සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? ඉතා ශීත ද නොවූ, ඉතා උෂ්ණ ද නොවූ, සමවෙපාකිති වූ කම්ප තෙජොධාතුයෙන් සමන්විත වූයේ, නිරොග වෙයි, නිද්‍රාවේ වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? යත්: ඉතා ශීත ද නොවූ, ඉතා උෂ්ණ ද නොවූ මධ්‍යම වූ ප්‍රධන් වීර්ය වඩනුවට පොහොසත් වූ, කම්ප තෙජොධාතුයෙන් සමන්විත වූයේ, නිරොග වෙයි, නිද්‍රාවේ වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි''

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. එහි මෙය ගරායෙන් මෙසේ කියනු ලැබේ:

'හේ අතින් හෝ දඩු මුඟුරින් හෝ නොහොත් කැටින් හෝ අවියෙන් හෝ, තවද සිර ගෙහි ලැමෙන් හෝ තරවටු කිරීමෙන් හෝ ජනතාව නො පෙළී ය. හේ ජනතාව නොපෙළන්නෙක් විය.

එ හෙයින් ම පර ලෝ භාස සුගතීන්හි සතුටු වෙයි. සැප පල දෙන කර්ම කිරීමෙන් සුව විඳී. මොනොවට රස එළවන්නාවූ රසනහර යෝ තුමු ම මොනොවට පිහිටියාහු වෙත්. මෙසේ මෙහි (මේ මිනිස්බවට) පැමිණියේ රසග්‍රාසාග්‍රතාව (අග්‍රරසනහර ඇති බව) ලබයි.

එ හෙයින් ඉතා සියුම් නුවණැති (නිමිත්තපාඨක) පඩිහු ඔබට 'මේ මිනිස් තෙමේ සුව බහුල කොටැති වන්නේ ය. නැවැත ද ගිහියකුට හෝ පැවිද්දකුට හෝ ඒ කරුණ හෙළි කරන ඒ ලක්ෂණය වෙයි.

අභිනීලනෙතත - ගොපඬුමලක්ඛණානි (21, 22)

16. යමපි භික්ඛවෙ තරාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං හවං පුරිමං නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො න ච වීඝටං න ච වීසාථී¹ න ච පන වීවෙය්‍ය පෙකඛිතා, උජුං තරා පසටචුජුමනො පියවකඤ්ඤා ඛහුජනං උදිකඛිතා අභොසි. සො තසස කමමසස කතතො-පෙ-සො තතො වුතො ඉජ්ඣකං ආගතො සමානො ඉමානි දෙඤ මහාපුරිසලක්ඛණානි පටිලභති, අභිනීල-නෙතතො ච ගොති ගොපඬුමො ච. සො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමකතාගතො, සවෙ අභාරං අජකුච්චසති රාජා ගොති චකකච්චති -පෙ- රාජා සමානො කිං ලභති? පියදසසනො ගොති, ඛහුතො ජනසස පියො ගොති මනාපො ප්‍රාභමණභවපතිකානං නෙගමජානපදනං ගණකානං මහාමකතානං අනීකච්චානං දෙවාරිකානං අමච්චානං පාරිසජ්ජානං රාජුනං ගොභියානං කුමාරානං. රාජා සමානො ඉදං ලභති. -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලභති? පියදසසනො ගොති, ඛහුතො ජනසස පියො ගොති මනාපො භිකඤ්ඤානං භිකඤ්ඤානං උපාසකානං උපාසිකානං දෙව්‍යානං මනුසසානං අසුරානං නාගානං ගජධඛ්ඛානං. බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති.

එතම සුං හභවා අවොච. තජෙතං වුච්චති:

න ච වීඝටං න ච වීසාථී²
 න ච පන වීවෙය්‍ය පෙකඛිතා
 උජුං තරා පසටචුජුමනො
 පියවකඤ්ඤා ඛහුජනං උදිකඛිතා.

සුගතිසු සො ඵලවිපාකං
 අනුභවති තස් මොදති.
 ඉධ ච පන හවති ගොපඬුමො
 අභිනීලනෙතතායනො සුදසසනො.

අභියොගිතො ච නිපුණං
 ඛහු පන නිමිත්තකොච්චිද
 සුබ්‍රමනසනකුසල මනුජා
 පියදසසනො'ති අභිනීද්දිසන්ති නං,

1. න ච වීසාථීතං (PTS), න ච වීසාථී (සාය)
 2. න ච වීසාථීතං (PTS), න ච වීසාථී (සාය)

අභිනිලනෙත්‍ර ගොපවුමකා ලක්ෂණ (21,22)

16. මහණෙනි, තරාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු බෙවෙහි, පළමු වුසු තන්හි පෙර මිනිස් වූයේ ම, කෝපයෙන් ඇස් ඔරවා බලන්නේ නො වී ය, (ත්‍රොධපර වැ) හිස ඇළ කොට ඇස් කොනින් බලන්නේ ද නො වී ය. ත්‍රොධපර ව අනුන් දෙස රහසින් රවා බලන්නේ ද නො වී ය. සෘජු ව ද ඇස් පුරා ද සෘජු සිත් ඇත්තේ සිය ඇසින් බොහෝ දෙනා දෙස බලන්නේ විය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කර්මය කළ බැවින් කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට ගියේය හේ එයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම, මේ මහපුරිස්ලකුණු දෙක ලබයි. වෙසෙසින් නිල්වන් වූ ඇස් ඇත්තේ වෙයි, එකෙණෙහි උපන් රතු වස්සකුගේ ඇස් පියුම් (ඇස්ගුළිය) බදු ඇස් පියුම් ඇත්තේ වෙයි. මේ ලක්ෂණවලින් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහිගෙහි වසන්නේ නම්, ... සක්විති රජ වෙයි. රජ වන්නේ කුමක් ලබයි ද? ප්‍රිය වූ දකුම් ඇත්තේ වෙයි. බවුණතට ගැහැවියනට, නිගම්වැසියනට ද්‍රෝණිවැසියනට, ගණකයනට, මහාමාත්‍රයනට, සෙනාධිගරත්ඡකයනට, ද්වාරපාලයනට, පරම්පරාගත වැ රාජපර්ෂද්ධි වූවනට, රජුනට, රාජදෙය භොග සම්පත් විදුනවුනට රජකුමරුවනට, යන බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය මනාප වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි ... බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? ප්‍රිය දකුම් ඇත්තේ වෙයි. බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය වෙයි, මනවඩන්නේ වෙයි. මහණුනට මෙහෙණනට උච්ඡවනට උච්ඡවියනට දෙවියනට මිනිස්නට අසුරයනට නාගයනට ගදෙව්වනට ප්‍රිය වෙයි, මනාප වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි."

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. එහි මෙය (භාරායෙන්) කියනු ලැබේ:

'ත්‍රොධයෙන් ඇස් ඔරවා ද නො බලන්නේ විය. කෝපයෙන් හිස ඇළ කොට ඇස් කොනින් බලන්නේ ද නො වී ය. රහසින් අනුන් දෙස රවා බලන්නේ ද නො වී ය. සෘජු ලෙස, ඇස්පුරා, සෘජු සිතැති ව, ප්‍රිය ඇසින් බොහෝ දෙනා දෙස බලන්නේ විය.

හේ එහි එලව්පාකය සුගන්තිහි විදීයි. එයින් එහි සකුටු වෙයි, නැවැත මෙහි උපදනේ ද එ කෙණෙහි උපන් වස්සකුගේ බදු ඇසිපියුම් ඇත්තේ, වෙසෙසින් නිල් වූ ඇස් ඇත්තේ, ගොභන දකුම් ඇත්තේ වෙයි.

ලක්ෂණශාස්ත්‍ර හැදෑරීමෙහි යෙදුණු පියුම් නුවණැති, නිමිති සතර දන්නා, පියුම් නෙත්‍රවිද්‍යායෙහි දක්ෂ වූ බවුණේ 'ප්‍රිය දර්ශන ඇත්තේ යැ'යි ඔහු වෙසෙසින් දක්වත්.

පියදසසනො ගිහී පි සනෙතා ව
භවති ඛුජනපියාධිතො,
යදි ව න භවති ගිහී සමණො භොති
පියො ඛුනං සොකනාසනො'ති.

උණහිසසීසලකඛණ (23)

17. යමි හිසඛවෙ තපාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං නිකෙතං පුට්ඨෙ මනුසසභුතො සමානො ඛුජනපුට්ඨඛිතමො අහොසි කුසලෙසු ධමමෙසු ඛුජනානං පාමොකෙඛා කායසුචරිතෙ වච්ඡුවරිතෙ මනොසුචරිතෙ දනසංවිහාගෙ සීලසමාදනෙ උපොසථුපවාසෙ මනෙතයා-
තාය පෙතෙතයාතාය සාමඤ්ඤතාය ඉහමඤ්ඤතාය කුලෙ ජෙට්ඨාපවාසි-
තාය අඤ්ඤතරඤ්ඤතරෙසු ව අධිකුසලෙසු ධමමෙසු. සො තසස කම්මසස කතකතා -පෙ- සො තතො වුතො ඉත්තං ආගතො සමානො ඉමං මහා-
පුරිසලකඛණං පටිලහති, උණහිසසීසො භොති. සො තෙන ලකඛණෙන සමනතාගතො සචෙ අභාරං අජඤ්චසති රාජා භොති වකකවත්ති -පෙ-
රාජා සමානො කිං ලහති? මහා'සස ජනො අඤ්ඤාධිකො භොති, මුහුමණ-
ගහපතිකා නෙගමජානපද ගණකා මහාමනනා අනීකවුඨා දෙවාරිකා අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො භොගියා කුමාරා. රාජා සමානො ඉදං ලහති.
-පෙ- මුද්දො සමානො කිං ලහති? මහාසස ජනො අඤ්ඤාධිකො භොති හිකච්චි හිකච්චිනියො උපාසකා උපාසිකායො දෙවො මනුසසා අසුරා නාගා ගජධිඛා. මුද්දො සමානො ඉදං ලහති.

එතමසු. භගවා අවොච. තසෙත්තං වුච්චති:

පුට්ඨඛිතමො සුචරිතෙසු අහු
ධමමෙසු ධමමචරියාය¹ අභිරතො,
අත්චාධිකො ඛුජනසස අහු
සග්ගෙසු චෙදධිසු පුඤ්ඤඵලං.

චෙදිධිච්චා සො සුචරිතසස ඵලං
උණහිස සිසකතම්ඨජඤ්චගමා
බ්බාකංසු බ්බාඤ්ජන නිමිත්තධරා
පුට්ඨඛිතමො ඛුජනසස² හෙසසති

පටිභොගියා මනුජෙසු ඉධ
පුට්ඨච්ච තසස අභිහරනති තද
යදිඛකතියො භවති භුමිපති
පටිභාරකඛුජනො³ ලහති.

1 ධමමචරියාභිරතො (මජ්ඣං)
2 පුට්ඨඛිතමො ඛුජනං (මජ්ඣං)
3 පටිභාරකං ඛුජනො (මජ්ඣං)

ගිහි වන්නේ ද ප්‍රිය දකුම් ඇත්තේ, බොහෝ ජනයා විසින් ප්‍රිය කරන ලද්දේ වෙයි. ඉදින් ගිහි නො වන්නේ නම්, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය වූ, ජනයාගේ ගෞරව නසන ශ්‍රමණයෙක් වෙයි.

උප්ඵෙසගිර්වලක්ෂණය (23)

17. මහණෙනි, ‘පළමු දැහි, පළමු බෙවෙහි, පළමු වුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම කුසල් දහමිහි බොහෝ දෙනාට ගණදෙවු විය, කායසුවරිත-යෙහි ද වාක්සුවරිතයෙහි ද මනස්සුවරිතයෙහි ද දන් දීමෙහි ද ශීල සමාදානයෙහි ද පෙහෙවස් වුසුමිහි ද මවට උවටන්හි ද පියාට උවටන්හි ද මහණුන් පිදීමෙහි ද බමුණන් පිදීමෙහි ද කුලදෙවුවන් පිදීමෙහි ද තව තවත් අධිකුලධර්මයන්හි ද බොහෝ දෙනාට ප්‍රමුඛ විය’ යන යමෙක් ඇද් ද, හේ, ඒ කර්ම කළ හෙයින්... කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට යෙයි. හේ එයින් සැව මේ මිනිසක් බවට ආයේ ම මේ මහ පුරිස් ලකුණ ලබයි. හේ නලල්පට බන් සෙයින් පිරිසුන් නලල ද පිරිසුන් හිස ද ඇත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලක්ෂණයෙන් යුක්ත වූයේ, ඉදින් ගිහිගෙයි වසන්නේ නම් ... සක්විති රජ වෙයි. රජවනුයේ කුමක් ලබයි ද? මහා ජන තෙමේ ඔහු අනුව යන්නේ වෙයි. බමුණුගැහැවියෝ ද නියමිගම් දාඩු වැසියෝ ද ගණකයෝ ද මහාමාත්‍රයෝ ද සෙනාධිගරක්ෂකයෝ ද ආරාමාලයෝ ද ඇමැතිගේ ද පරම්පරාගත ව රාජපර්ෂත්හි වුවෝ ද, රජුහු ද, රාජ දත්ත භොග ලැබ පරිභොග කරන්නෝ ද, රජකුමරුවෝ ද ඔහු අනුව යන්නෝ වෙත්. රජ වනුයේ මෙය ලබයි. ... බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? මහණ, මෙහෙණ උවසු උවැසි දෙව් මිනිස් අසුර නාග ගන්ධර්ව යන මහා ජනයා ඔහු අනුව යන්නේ වෙයි. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.’

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදලු සේක, එහි මෙය මෙසේ ගාරායෙන් කියනු ලැබේ:

හේ සුවරිත ධර්මයන්හි පුරෝගාමී විය, ධර්මවර්ෂායෙහි ඇලුණේ විය එහි බොහෝ දෙනා ඔහු අනුව යන්නේ විය. එහි පින්පල සගලොවිහි දී වින්දේ ය.

හේ සුවරිත යේ එලය විද, මෙහි උප්ඵෙසගිර්ව බව ලැබී ය. ලක්ෂණ ශාස්ත්‍රධරයෝ ‘මෙ තෙමේ බොහෝ දෙනාට පුරෝගාමී වන්නේ යැයි’ පැවැසූහ,

මෙහි මිනිසුන් අතුරෙහි වතාවත් කරුවෝ එ කල්හි පළමු ළදරු වියෙහි ම ඔහුට කුදුමහත් වතාවත් එළවත්. ඉදින් පොළොවට අධිපති රජෙක් වී නම්, හේ වතාවත් කරන බොහෝ ජනයන් ලබයි.

අථ චෙ පි පබ්බජති සො මනුජො
ධම්මෙසු හොති පගුණො විසාචී.
තසානුසාසනිගුණාභිරතො
අචායිකො ඛහුජනො භවති ති.

එකෙකලොමකාඋණණාලකඛණාදීති. (24, 25)

18. යමපි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පච්චිරතො අහොසි සචචවාදී සචචසංඛො ථෙතො පචචයිකො අවිසංවාදකො ලොකසස, සො තසස කම්මසස කතතො උපචිතතො -පෙ- සො තතො චුතො ඉස්සං ආගතො සමානො ඉමානි දෙම මහාපුරිසලකඛණානි පච්චිභති: එකෙකලොමො ච හොති, උණණො ච භමුකතතරෙ ජාතා හොති ඔදතා මුදුතුලසන්තිහා. සො තෙහි ලකඛණෙහි සමන්තාගතො සචෙ අඟාරං අජ්ඣාචසති රාජා හොති චකකචතී. රාජා සමානො කීං ලභති? මහා'සස ජනො උපචතති ඩ්‍රාභමණගහපතිකා නෙගමජානපද ගණකා මහාමසා අනිකචධං දෙවාරිකා අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො හොගියා කුමාරා. රාජා සමානො ඉදං ලභති -පෙ- ඩුද්ධො සමානො කීං ලභති? මහා'සස ජනො උපචතති භික්ඛු භික්ඛුනියො උපාසකා උපාසිකායො දෙවා මනුසසා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා. ඩුද්ධො සමානො ඉදං ලභති,

එතමස්ස භගවා අවොච. තස්සෙතං චුචචති:

සචචපච්චෙසෙකු පුරිමාසු ජාතිසු
අදොජ්ඣවාචො අලිකං අචජ්ජධි
න සො විසංවාදයිතා පි කසචි
භුතෙන තච්චන තථෙන භාසධි.¹

සෙතා සුසුකකා මුදුතුලසන්තිහා
උණණසුජාතා² භමුකතතරෙ අහු
න ලොමකුපෙසු දුවෙ අජායිසු.
එකෙකලොමුපචිතඛචො අහු.

1. පාසධි (පා)
2. උණණසුජාතා (මජස.)

ඉදින් ඒ මිනිස් තෙමේ පැවිදි වන්නේ නම්, ධර්මයන්හි (ධ්‍යාන සමාපත්ති ධර්මයන්හි) සුභුණු වූ, සුරුදු කළ වශිතා ඇතියෙක් වෙයි. ඔහුගේ අනුශාසන ගුණයෙහි ඇලුණු බොහෝ ජනයා ඔහු අනුව යන්නේ වේ.

එකෙකලොමතා-උපර්ණලක්ෂණාදීහු (24, 25)

18. මහණෙනි, 'තරාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු බෙවෙහි, පළමු වූසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම මුසවා හැර මුසවායින් වැළැක්කේ, ඇත්ත කියන සුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගළපනුයේ, තහවුරු බස් ඇත්තේ, හැදෑහිය යුතු බස් ඇත්තේ, ලොව, නො රවටනුයේ විය' යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කර්මය කළ බැවින්, ඒ කර්මය රැස් කළ බැවින්...කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙයි. හේ එයින් සැව මේ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ මහ පුරිස්ලකුණු දෙක ලබයි: එක් එක් ලෝම කුපයෙහි එක් එක් ලෝමයක් ඇත්තේ ද වෙයි, දෙ බැම අතුරෙහි සුදු පැහැති මොළොක් පුලුන් රොදක් බඳු වූ උර්ණරොමයෙක්ද හටගත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම් ...සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබන්නේ ද? බමුණෝ ය, ගැහැවියෝ ය, නිගමවැස්සෝ ය දනවූවැස්සෝ ය, ගණකයෝ ය, මහාමාත්‍රයෝ ය, සෙනාධිගරක්ෂකයෝ ය වාරපාලයෝ ය, අමාත්‍යයෝ ය, පරම්පරාගත වැ රාජපර්ෂත්හි වූවෝ ය, රජුහු ය, රාජදත්ත භොග ඇත්තෝ ය, රජකුමරුවෝ ය යන මහා ජනයෝ ඔහු අදහස අනුවැ පවත්නාහ. රජ වනුයේ මෙය ලබයි ... බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? හික්ෂු හික්ෂුණි උපාසක උපාසිකා දිව්‍ය මනුෂ්‍ය අසුර නාග ගන්ධර්ව යන මහා ජනයා ඔබ අදහස අනුව පවති. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි."

භාග්‍යාවකුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදලු සේක. එහි මෙය ගාරායෙන් කියනු ලැබේ:

“පෙර දැහි සත්‍ය ප්‍රතිඥ ඇත්තේ, දෙසැවියෙකින් නො පැවැති එකාන්ත වචන ඇත්තේ, මුසා බස් දුරැලී ය. හේ කිසිවකුත් නො රවටන්නේ විය, සත්‍ය වූ තරා වූ තත්ත්වකාර වූ වචනයෙන් කලා කෙළේ ය.

(එයින්) සුදු පැහැති, ඉතා සුදු වූ, මොළොක් පුලුන් බඳු වූ උර්ණාවෙක් දෙබැම අතුරෙහි මැනැවින් හට ගත්තේ විය. ලෝමකුපයන්හි එකෙක දෙකෙක් නො වී ය. එකී එකී ලොමකුයෙහි එක් එක් ලෝමයක් ම හට ගත් සිරුර ඇත්තේ වී ය.

තං ලකඛණඤ්ඤු බහවො සමාගතා
බ්‍යාකංසු උප්පාදනිමිකතකොවිද.
උණණො ව ලොමා ව යථා සුසණධීතා
උපවකතී ඊදිසකං බහුජ්ජනො.

ගිහිමි සත්තං උපවකතී ජනො
බහු පුරුදා පකතෙන කම්මුතා
අකිඤ්චනං පබ්බජිතං අනුකාරං
බුද්ධමි සත්තං උපවකතී ජනො'ති.

වක්‍යාප්‍රියදන්ත - අවිරලදන්ත - ලකඛණාදීනි (26,27)

19. යමි භික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවිං පුරිමං නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො පිසුණං වාවං පභාය පිසුණාය වාවාය පටිවිරතො අහොසි. ඉතො සුඤ්චා න අමුත්‍ර අකඛිතා ඉමෙසමෙහදය, අමුත්‍ර වා සුඤ්චා න ඉමෙසං අකඛිතා අමුසමෙහදය. ඉති භීතනානං වා සඤ්චාතා සංභිතානං වා අනුපපදතා සමඤ්චාරාමො සමඤ්චාරතො සමඤ්චනාදි සමඤ්චකරණං වාවං භායිතා අහොසි, සො තසස කම්මසස කතකතා-පෙ-සො තතො වුතො ඉඤ්චතං ආගතො සමානො ඉමානි දෙච්ච මහාපුරිසලකඛණානි පටිලභති: වක්‍යාප්‍රියදන්තො ව හොති අවිරලදන්තො ව. සො තෙභි ලකඛණෙභි සමඤ්චාගතො සවෙ අගාරං අජ්ඣාවසති රජා හොති වකකවතී-පෙ-රජා සමානො කිං ලභති? අභෙජ්ජපරිසො හොති අභෙජ්ජා'සස හොනති පරිසා බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකා නෙගමජානපද ගණකා මහාමකා අභිකච්චා දෙවාරිකා අම්බවා පාරිසජ්ජා රාජානො හොගියා කුමාරා. රජා සමානො ඉදං ලභති? -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලභති? අභෙජ්ජපරිසො හොති අභෙජ්ජා'සස හොනති පරිසා භික්ඛු භික්ඛුනියො උපාසකා උපාසිකායො දෙවා මනුසසා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා. බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති.

එතමඤ්චං භගවා අවොච, තඤ්චං වුචන්ති:

වෙභුනියං සංභිතභෙදකාරිං¹
භෙදපචච්චන්තිවාදකාරිං
කලභපචච්චන්තිඅකිච්චකාරිං
සංභිතානං භෙදජනනීං න භණි.

1. සභිතභෙදකාරිං (මජ්ඣං)

උත්සාදශාස්ත්‍ර නිමිත්තශාස්ත්‍රයන්හි දක්ෂ වූ ගරිරලක්ෂණ දන්තා බොහෝ දෙනෙක් රැස්වූවාහු, “මොහු සිරුරු උෂ්ණව ද ලොමයේ ද යම්සේ මොනොවට පිහිටියාහු ද, එහෙයින් බොහෝ දෙනා මෙබන්දහු අදහස් අනුව පවතී යැ” යි එය පැවැසූහ.

සුරුව ජාතීන්හි කරන ලද කර්ම හෙතෙයෙන් බහු ජන තෙමේ ගිහි වැ ඉන්නා වූ ද එකුළුරු අනුව යෙයි. බොහෝ දෙනා කිසි ධන රැස් කිරීමක් නැති, පැවිදි වැ බුදු වූ ම ඔබ අනුව යෙයි.

වත්වාරිංශන්දන්ත - අවිරලදන්තතාදි-ලක්ෂණ (26, 27)

19. මහණෙනි, “තථාගත තෙමේ පළවූ දැති, පළවූ බෙවෙහි, පළවූ වූසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම කේලාම් බස් හැර, කේලාම් බසින් වැළැක්කේ විය, මෙ තැනින් අසා මොවුන් ගේ බිදීම පිණිස එ තැන්හි නො කියන්නේ විය, එ තැන්හි හෝ අසා, ඔවුන්ගේ බිදීම පිණිස, මොවුනට නො කියන්නේ විය, මෙසේ බිදුණුවුන් ගළපන්නේ ද, ගැළපුණුවුනට අනුබල දෙන්නේ ද විය, සමගියෙන් සිටිනවුනට කැමැත්තේ, සමගියෙන් සිටිනවුන් කෙරෙහි ඇලුණේ, සමගියෙන් සිටිනවුනට සතුටු වූයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ විය” යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කර්මය කළ බැවින් ... සඟ ලොවට ගියේය. හේ එයින් ව්‍යුහ වූයේ මෙ මිනිස්බවට ආයේ ය, මේ මහපුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි: දක් සාළිසක් ඇත්තේ, විරළ නොවූ දත් ඇත්තේ ද වෙයි. හේ ඒ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම් ... සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? නො බිදියැ හැකි පිරිස් ඇත්තේ වෙයි, බ්‍රාහ්මණ ගෞතමි නිගමවාසී ජනපදවාසී ගණක මහාමාත්‍ර සෙනාධරණීක දාරාපාල අමාත්‍ය පාරිභද්‍ය රාජ කුමාර යන ඔහුගේ පිරිස්හු නොබිදියැ හැක්කාහු වෙත්. රජවනුයේ මෙය ලබයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? නොබිදියැ හැකි පිරිස් ඇත්තේ වෙයි. හික්ෂු හික්ෂුණි උපාසක උපාසිකා දිව්‍ය මනුෂ්‍ය අසුර නාග ගන්ධර්ව යන ඔබ පිරිස්හු නොබිදියැ හැක්කාහු වෙත්. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. එහි මෙය (ගාථායෙන්) කියනු ලැබේ:

‘හේ පෙර අත්බවහි ගැළපුණුවුන් (සමගියෙන් සිටිනවුන්) බීදුවන්නේ හෝ හෙදවැඩෙන විවාද පහළ කරන්නේ හෝ කලහ වැඩෙන නොකට-සුතු කරන්නේ හෝ නො වී ය. ගැළපුණුවුන් ගේ හෙද උපදවන වචන ද නො කීයේ ය.

අවිවාදවඩ්ඪනකාරිං සුගිරං
භික්ඛානං සංකප්පනනිං අභණි.
කලහං ජනසා පනුදි සමඛහි
සංභිතෙහි නාඤ්ඤි පමොදති ච

සුගතිසු සො ඵලවිපාකං
අනුභවති තස් මොදති.
දනතා ඉධ භොතති අවීරලු සභිතා
චතුරො දසසා මුඛජා සුසණධීතා.

යදි ඛන්තියො හවති භූමිපති
අවිභෙදියා'සා පරිසා හවනති
සමණො ච භොති වීරජො විතමලො
පරිසා'සා භොති අනුගතා අවලා'ති.

පහුතජීවහා-බ්‍රහ්මසසර ලක්ඛණානි (28,29)

20. යමෙහි භික්ඛවෙ පුරිමං ජාතිං පුරිමං හවං පුරිමං නිකෙතං පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිච්චරතො අභොසි, යා සා වාවා නෙලා කණණසුඛා පෙමනියා හදයඛහමා පොරි ඛසු-ජනකනතා ඛසුජනමනාපා, තථාරුපිං වාවං භාසිතා අභොසි, සො තසා කමමසා කතතතා උපචිතතතා -පෙ- යො තතො වුතො ඉසුඛතං ආගතො සමානො ඉමාති දෙඛ මහාපුරිසලක්ඛණානි පටිලහති, පහුතජීවහා ච භොති බ්‍රහ්මසසරො ච කරවිකභාණි. යො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමනකාගතො සවෙ අභාරං අජ්ඣාවසති රාජා භොති චකකචතති. -පෙ- රාජා සමානො කිං ලහති? ආදෙය්‍යවාවො භොති, ආදියනති'සා වචනං බ්‍රහ්මණගහපතිකා නෙගමජානපද ගණකා මහාමහතා අකන්චධා දෙවාරිකා අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො භොගියා කුමාරා. රාජා සමානො ඉදං ලහති -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලහති? ආදෙය්‍යවාවො භොති, ආදියනති'සා වචනං භික්ඛු භික්ඛුනියො උපාසකා උපාසිකායො දෙවා මනුසසා අසුරා නාභා ගන්ධබ්බා. බුද්ධො සමානො ඉදං ලහති.

ඵතමස්සං හගචා අවොච. තජොතං වුචචති:

අකෙකාසභණ්ඩනවිභෙසකාරිං
උබ්බාධකං¹ ඛසුජනමද්දනං
බාලහං ගිරං සො න භණි ඵරුසං
මධුරං හණි සුසඤ්ඤිතං සබ්බලං.

1. උබ්බාධකරං (මජ්ඣං)

විවාද වැඩිම කරන සුලු නොවූ, බිඳුණවුනට සමගිය උපදවන සුලු වචන කියේ ය. සමබ්ගී ... ජනයාගේ කලහ දුරු කෙළේ ය. සමගියෙහි පිහිටියවුන් හා සතුටු වෙයි, ප්‍රමුද්ධ ද වෙයි.

සුගතින්හි එලව්පාක විදිසි, එහි සතුටු වෙයි. මෙහි උපන් ඔහුගේ දක් අවිරළ වේ, එකට සම්බන්ධ වෙයි. ඔහුගේ දන්තයෝ සකළියෙක් මොනොවට පිහිටියාහ.

ඉදින් පොළොවට ස්වෘථී වූ ක්ෂත්‍රියයෙක් වී නම්, ඔහුගේ පිරිස්හු නො බිඳැලියැ හැකි වෙත්. ඉදින් මහණ වන්නේ නම්, පහ වූ කෙලෙස් දුලි ඇතියේ, පහ වූ කෙලෙස්මල ඇතියේ වෙයි. ඔබ පිරිස ඔබ අනුව ගියේ ස්ථිර වෙයි.

ප්‍රගුණජීවකා - බ්‍රහ්මස්චරකා-ලක්ෂණ (28, 29)

20. මහණෙනි, ‘පළමු දැහි පළමු හවයෙහි, පළමු වූසු තන්හි, පෙර මතුණා වතුයේ පරොස් බස් හැර, පරොස් බසින් වැළැක්කේ විය. නිදෙස් වූ, කනට සැප වූ, පෙම් කටයුතු වූ, සිතැ වැද ගන්නා, නිශ්චිතයනට සුදුසු වූ, බොහෝ දෙනාට කාන්ත වූ, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන්නා වූ යම් වචනයෙක් වේ ද, එබඳු වචන කියන්නේ වී ය යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කර්මය කළ බැවින් රැස්කළ බැවින්... සඟ ලොවට ගියේ ය. හේ එයින් සැව, මේ මිනිස්බවට ආයේ ම මේ මහසුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි: දික් සුලුල් වූ දිව ඇත්තේ වෙයි, බඹහුගේ බඳු ගැඹුරු හඬ ඇත්තේ, කුරවි කොටුලකුගේ බඳු මිහිරි හඬ ඇත්තේ වෙයි. හේ ඒ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමන්විත වූයේ, ඉදින් ගිහිගෙහි වසන්නේ ද, ... සක්විති රජ වෙයි. රජ වතුයේ කුමක් ලබා ද? පිළිගත යුතු වචන ඇත්තේ වෙයි, බමුණෝ ද ගැහැවියෝ ද, නිගම්වැසි දනවූවැසි ජනයෝ ද, ගණකයෝ ද මහාමාත්‍රයෝ ද සෙනාධිග රක්ෂක යෝ ද වාරපාලයෝ ද ඇමැතියෝ ද පරම්පරාගත ව රාජපර්ඡද්භි වූවෝ ද රජුහු ද රජහු දුන් භොගසම්පත් බුක්ති විදින්නෝ ද රජකුමරුවෝ ද යන ඔහුගේ පිරිස්හු ඔහු බස් පිළිගනිත්: රජ වතුයේ මෙය ලබයි... බුදු වතුයේ කුමක් ලබා ද? පිළිගත යුතු වචන ඇත්තේ වෙයි. මහණ මෙහෙණෝ ද උවසුඋවැසියෝ ද දෙවිහු ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාග යෝ ද ගදෙවූහු ද ඔබ වචන පිළිගනිත්. බුදු වතුයේ මෙය ලබයි.’

හාගැවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ වදළ සේක. එහි මේ (ගාරායෙන්) කියනු ලැබේ:

“හෙ තෙමේ ආක්‍රොශ කලහ හිංසා යන මේ දැ කරවන, සිත පෙළන, මහජනයාගේ සිත් රිදුවන, කැකුළු වූ පරොස් බස් නො බිණුයේ ය. ඉතා ප්‍රම සහිත වූ මෘදු වූ මිහිරි බස් බිණුයේ ය.

මනසො පියා හදයගාමිනියො
වාවා සො ඵරයති කණ්ණසුධා
වාවා සුචිණ්ණඵලමනුභවි.
සග්ගෙසු වෙදය පුඤ්ඤඵලං.

වෙදිඤා සො සුවරිතස්ස ඵලං
බ්‍රහ්මසරඤ්ඤාමිධර්කඛගමා.
ඵච්ඤා'ස්ස හොති වීජුලා පුජුලා
ආදෙය්‍යවාක්‍යාවචනො භවති.

ගිහිනො'පි ඉජ්ඣති යථා භණතො
අථ වෙ පඛට්ඨති සො මනුජො
ආදියනති'ස්ස චචනං ජනතා
බහුනො බහුං සුභණ්ඩං¹ භණතො'ති.

සීහහනුලක්ඛණං (30)

21. යමපි හික්ඛවෙ තථාගතො පුරිමං ජාතිං පුරිමං භවං පුරිමං නිකෙතං පුඛෙඛ මනුසසභුතො සමානො සමඵසාලාපං පභාය සමඵසාලාපා පච්චිරතො අහොසි, කාලවාදී භුතවාදී අස්වාදී ධම්මවාදී චීනායවාදී නිධානචතිං වාවං භාසිතා කාලොන සාපදෙසං පරියන්තචතිං අස්සංභිතං, සො තස්ස කම්මස්ස කතන්තා -පෙ- සො තතො වුතො ඉස්සන්තං ආගතො සමානො ඉමං මහාපුරිසලක්ඛණං පටිලභති, සීහහනු හොති. සො තෙන ලක්ඛණෙන සමන්තාගතො සවෙඅගාරං අජ්ඣාචසති රාජා හොති චක්ඛවත්ති -පෙ- රාජා සමානො කිං ලභති? අප්පධංසියො හොති කෙනච මනුසස-භුතෙන පච්චිජ්ඣෙතෙන පච්චාමිකෙතෙන. රාජා සමානො ඉදං ලභති -පෙ- බුද්ධො සමානො කිං ලභති? අප්පධංසියො හොති අඛ්ඤානතරෙහි වා ඛාහිරෙහි වා පච්චිජ්ඣෙහි පච්චාමිකෙහි රාගෙන වා දෙසෙන වා මොහෙන වා සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මිනා වා කෙනච වා ලොකස්මිං. බුද්ධො සමානො ඉදං ලභති.

ඵතමස්සං භගවා අවොච. තස්සෙතං වුච්චති:

සමඵසාලාපං න අබුද්ධිතන්තිං²
අචිකිණ්ණඵචනඛ්‍යාපපො අහොසි.
අතිතමපි ච අපනුදි
භීතමපි ච බහුජනසුඛස්ඤ්ඤා අභණ්.

1. අබාලහං (මජ්ඣං)
2. සුඝණිතං (සායං)
3. ත සමඵසාලාපං න බුද්ධිතං (මජ්ඣං)

හේ සිතට ප්‍රිය වූ, සිතූ වැදගත්තාවූ, කනට සැප වූ, වචන කියයි වාක්සුවර්තයාගේ ඵලය හේ වින්දේ ය. ස්වර්ගයන්හි (වාක්සුවර්තමය) පිනේ පල වින්දේ ය.

හේ සුවර්තයේ විපාක ලැබීමෙන් මෙහි දී, බ්‍රහ්මඝර බව ලැබී ය. ඔහුගේ දිව දික් ද පුලුල් ද වෙයි. හේ පිළිගත යුතු වචන ඇත්තේ වෙයි.

යමසේ කියන ගෘහස්ථයාගේ ද වචන ය සිදු වන්නේ ද ඉදින් ඒ මිනිස් තෙමේ පැවිදි වන්නේ නම් බොහෝ ජනයාට බොහෝ වූ මනාප වචන කියන ඔබ ගේ වචන ජනතාවෝ පිළිගනිත් යැයි නොමිත්තක යෝ කිහ.

සිංහහනු - ලක්ෂණය (30)

21. මහණෙනි, “තථාගත තෙමේ පළමු දැහි, පළමු හවයෙහි, පළමු වුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම සම්ඵප්පලාපය හැර, සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළැක්කේ, කල් දැන කියනුයේ, සත්‍යය ම කියනුයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනුයේ, කුසල් දහම් අසළ බසක් ම කියනුයේ, විනය අසළ බසක් ම කියනුයේ විය, සිතූ තබා ගන්නට නිසි වූ, කරුණු සහිත වූ, සසීම වූ අර්ථනිරුචිත වූ වචන සුදුසු කල්හි කියන්නේ වී ය” යන යමෙක් ඇද්ද, හෙ තෙමේ ඒ කර්මය කළ බැවින්... සඟ ලොවට පැමිණියේ ය. එයින් සැව මෙ මිනිස් බවට ආයේ ම මේ මහසුරිස්ලකුණ ලබයි: හේ සිංහයකුගේ යැටි හනුව සේ පිරුණු උඩු යැටි දෙහනු ඇත්තේ වෙයි. ඒ ලක්ෂණයෙන් සමන්විත වූ හෙ තෙමේ ඉදින් ගිහි ගෙහි වසන්නේ නම්, ... සක්විති රජ වෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබා ද? මිනිස් වූ කිසි දු සතුරෙකු විසින්, පසම්තුරකු විසින්, නොරැපියැ නොහැක්කේ වෙයි. රජ වනුයේ මෙය ලබයි ... බුදු වනුයේ කුමක් ලබා ද? අන් සත්තට උපදනා පරිදි රාගය විසින් හෝ ද්වේෂය විසින් හෝ මොහය විසින් හෝ මේසේ අභ්‍යන්තරික සතුරන් පසම්තුරන් විසින් හෝ මහණක් හු විසින් හෝ බමුණක්හු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ මරකු විසින් හෝ බඹකු විසින් හෝ මෙසේ බාහිරක සතුරන් පසම්තුරන් විසින් හෝ ලොවැ කිසි දු කෙනකු විසින් හෝ නොරැපියැ නොහැක්කේ වෙයි බුදු වනුයේ මෙය ලබයි.

“හේ පැණවතුන්ගේ වචන පරම්පරාවක් නොවූ සම්ඵප්පලාප නොදෙවී ය. හේ නොවිසුරුණු වචනයැ යි කියන ලද වාචිමාර්ගය ඇත්තේ විය. අවැඩ හා බැඳුණු බස් ද දුරැ ලී ය. අභිවෘද්ධියක වූ ද බොහෝ දෙනාට සුව ඵලවත්තාවූ ද බස් බිණී ය.

තං කඤ්ඤා ඉතො චූතො දිවමුපපජජී
සුක්කඵලවිපාකමනුභොසි
වවිස පුනරිධාගතො සමානො
ආදිග්ගමවරතරහනුක්කමලස්ස.

රාජා හොති සුදුසධංසියො
මනුජීජෙදු මනුජාධිපති මහානුභාවො,
තිදිවසුරවරසමො භවති
සුරවරතරො රිච ඉජෙදු.

ගන්ධබ්බාසුරයකඛරකඛසෙති
සුරෙති න හි භවති සුසධංසියො,
තඵකෙතා යදි භවති තඵාවිධො
ඉධ දිසා ච පච්චිසා ච විදිසාචාති.

සමදන්ත-සුසුක්කදයො-ලක්ඛණානි (31, 32)

22. යළි හිකඛවෙ තඵාගතො පුරිමං ජාතීං පුරිමං භවං පුරිමං නිකෙතං
පුබ්බෙ මනුසසභුතො සමානො මිච්ජාආජීවං පභාය සමමාආජීවෙන
ජීවිකං කපොසි තුලාකුට-කංසකුට-මානකුට-උකෙකාටන-විඤ්චනනි-
කති - සාවියොග-ජෙදන-වධබන්ධන විපරාමොස-ආලොප-සභසාකාරා
පච්චිරතො අහොසි, සො තසස කම්මසස කතත්තා උපචිතත්තා උසනත්තා
විපුලත්තා කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.
සො තස්ස අඤ්ඤා දෙවෙ දසති යානෙති අධිගණකාති දිබ්බෙන ආයුතා
දිබ්බෙන වංශණෙන දිබ්බෙන සුබ්බෙන දිබ්බෙන යසෙන දිබ්බෙන ආධි-
පතෙය්‍යන දිබ්බෙති රූපෙති දිබ්බෙති සඤ්ඤෙති දිබ්බෙති ගජෙධිති දිබ්බෙති
රසෙති දිබ්බෙති ඵොට්ඨබ්බෙති: සො තතො චූතො ඉස්සං ආගතො
සමානො ඉමානි ජෙඤ්ඤා මහාපුරිසලක්ඛණානි පච්චිභති, සමදන්තො ච හොති
සුසුක්කදයො ච.

එය කොට මෙයින් සැව, දෙව්ලොවට පැමිණියේ ය. මොනොවට කළ කර්මයාගේ එලව්පාක වින්දේ ය. එයින් සැව, නැවැත මෙහි ආයේ ම, සිංහහනු ලක්ෂණය ලද්දේ ය.

මිනිස්නට ඉන්ද්‍ර වූ, මනුෂ්‍යාධිපති වූ, මහ කෙදති, කිසියෙක් බැහැර නො කටහැකි රජෙක් වෙයි, සක්දෙව් බඳු වෙයි. සුරග්‍රෙෂ්ඨ වූ ඉන්ද්‍රයා බඳු වෙයි.

ඉදින් එබඳු ස්වභාවය ඇත්තේ, එබඳු ලක්ෂණ ඇත්තේ මෙහි උපදනේ ද, සතර දිග ද සතර අනුදිග ද උඩ යට දෙදිග ද වසන ගදෙවු යක් රකුස් දෙව් යන කිසි දු කෙනෙකු විසින් හෙලාලී යැ නො හැක්කේ වෙයි.”

සමදන්ත - සුභ්‍රා දංච්‍යා ලක්ෂණ (31, 32)

22. මහජෙනති, “තථාගත තෙමේ පළමු දැහි පළමු භවයෙහි, පළමු වුසු තන්හි, පෙර මිනිස් වූයේ ම මිථ්‍යා ආච්චය හැර, සමාගාච්චයෙන් දිවි පැවැත්වී ය, තුලාකුට (තරාදියෙන් කරන වඤ්චාව) කංසකුට (රන් තලුතැවියෙන් කරන වඤ්චාව,) මානකුට (මිනීමෙන් කරන වඤ්චාව,) උක්කොටන (අල්ලස් ගෙන ගොහිමියන් හිමියන් කිරීම,) වංචන (නොයෙක් උපායෙන් අනුන් රැවටීම,) නිකති (බොරු රන් බොරු මැණික් ආදිය දීමෙන් කරන වඤ්චාව,) සාවියෝග (උක්කොටනාදි ක්‍රියා) ඡේදන වධ බන්ධන විපරාමොස (සැහැවී සිට අන් සතු දෑ පැහැර ගැන්ම,) ආලොප (ගම්පැහැරුම් නුවර පැහැරුම් ආදිය.) සහසාකාර (බලාත්-කාරයෙන් ගැන්ම යන මෙයින් වැළක්කේ වී ය” යන යමෙක් ඇද්ද, හේ ඒ කර්මය කළ බැවින්, රැස් කළ බැවින්, බොහෝ සේ කළ බැවින්, මහත් කොට කළ බැවින්, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණෙයි. හේ දිව්‍ය ආයුෂයෙන් ද දිව්‍ය වර්ණයෙන් ද දිව්‍ය සැපයෙන් ද දිව්‍ය යශසින් ද දිව්‍ය ආධිපත්‍යයෙන් ද දිව්‍ය රූපයන්ගෙන් ද දිව්‍ය ශබ්දයන් ගෙන් ද දිව්‍ය ගන්ධයන් ගෙන් ද දිව්‍ය රසයන් ගෙන් ද දිව්‍ය ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යයන් ගෙන් ද යන කරුණු දශයෙකින් අන් දෙවියන් ඉක්මැ (මැඩලා) සිටියි. හේ එයින් සැව, මෙ මිනිස්බවට ආයේ ම, මේ මහපුරිස් ලකුණු දෙක ලබයි: සමදන් ඇත්තේ ද, ඉතා සුදු පැහැ දක් ඇත්තේ ද වෙයි.

සො තෙහි ලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො සථෙ අභාරං අඤ්ඤාවසති,
 රාජා හොති වක්ඛවත්ති ධම්මකො ධම්මරාජා වාතුරතො වීජිනාවී
 ජනපදස්ථාවරියපපතො සත්තරත්තසමන්තාගතො. තසසිමානී සත්ත
 රත්තානී භවන්ති: සෙය්‍යථිදං වක්ඛරත්තං භජීරත්තං අසසරත්තං
 මණ්ණරත්තං ඉජීරත්තං ගභජනීරත්තං පරිනායකරත්තමෙව සත්තමං.
 පරොසභසකං ඛො පනසක පුත්තා භවන්ති සුරා වීරඛගරුපා පරසෙනපා-
 මද්දනා. සො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තං අබ්ලමනිමික්ඛමක්ඛංචකං ඉඤ්ඤිං
 ජික්ඛං ඛෙමං සිවං නිරිඛ්ඛුදං අදණෙකින අසසෙන්න ධම්මෙත සමෙන
 අභිච්චිය අඤ්ඤාවසති. රාජා සමානො කිං ලභති? සුච්චරිවාරො හොති,
 සුච්චි'සක හොන්ති පරිවාරා බ්‍රාහ්මණගභජනිකා නොගම ජානපද ගණකා
 මහාමක්ඛා අනිකට්ඨා දෙවාරිකා අමච්චා පාරිසජ්ජා රාජානො හොගියා
 කුමාරා. රාජා සමානො ඉදං ලභති. සථෙ ඛො පන අභාරසමා අනාගාරියා
 පඛිච්චති අරභං හොති සමමාසමිඛුදො ලොකෙ වීචක්ඛවජදො. බුදො
 සමානො කිං ලභති? සුච්චරිවාරො හොති, සුච්චි'සක හොන්ති පරිවාරා
 භික්ඛු භික්ඛුනියො උපාස්කා උපාසිකායො දොවා මනුසසා අසුරා නාගා
 ගන්ධබ්බා. බුදො සමානො ඉදං ලභති.

එකමසං භගවා අවොච. තසෙක්ඛං වුවච්චි:

මිචජාජිවඤ්ඤා අවසසජී සමෙන වුත්තිං
 සුච්චනා සො ජනගීස්ථ ධම්මකෙන
 අභිතමපි ව අපානුදි¹
 භික්ඛපි ව බහුජනසුඛඤ්ඤා ආචරි.²

සග්ගෙ වෙදයති නරො සුඛඵලානි
 කරිත්වා නිපුණෙහි විදුහි
 සබ්භි වණණිකානි තිදිවපුරවරස්මො
 අභිරමති රතිබ්බිධාසමබ්භි.

ලදො³ මානුසකං භවං තතො
 වචිත්වා⁴ සුක්ඛකඵලච්චාකං
 සෙසකෙන පටිලභති ලපනජං
 සමමපි සුචි සුසුක්ඛකං.⁵

1. අපනුදි (මජ්ඣං)
 2. අචරි (මජ්ඣං)
 3. ලදොන (මජ්ඣං)
 4. වචිත්වාන (මජ්ඣං)
 5. ලදොන මනුසසකං භවං තතො වචිය පුත, සුක්ඛ, ඵලච්චාක, යෙ සකෙන පටිලභති
 ලපනජං සමමපි සුචි ව සුච්චුදානි සුසුක්ඛකං (ඝායා)

හේ ඒ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමනාවිත වූයේ, ඉදින් ගිහිගෙහි වසන්නේ වී නම්, දහම් වූ ධර්මරාජ වූ, සිවුසයුර ඉම් කොටැති සිවු මහ දිවයිනට නායක වූ, සතුරන් දිනූ, දනවූහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත් රුවනින් සමන්වාගත සක්විති රජෙක් වෙයි. ඇත්රුවන, අස්රුවන, මිණිරුවන, ඉතිරිරුවන, ගැහැවිරුවන, සත්වනු පුත්රුවන ම යැ යි ඔහුට මේ සත් රුවන් කෙනෙක් වෙත්. ශුර, වීර, ඇහරුව ඇති, සතුරුසෙන් මඩිනුයෙහි බුහුච්චි, අධිරා දහස් පුත් කෙනෙක් ඔහුට වෙත්. ඒ සක්විති තෙමේ සයුර හිමි කොට මෙ පොළොව, සතුරු ජන නැමැති හුල්නැති, සතුරු බිය නිමිති නැති, සතුරු ජන නැමැති කටු නැති, නිරූපදාක, නිවුණු සැනැහුණු, සතුරු අර්බුද නැති ක්ෂේම භූමියක් කොට, දඬුවමින් තොර වැ අවියෙන් තොර වැ, දහමින් දිනා අධිපති වැ වෙසෙයි. රජ වනුයේ කුමක් ලබයි ද? හේ පිරිසිදු පිරිවර ඇත්තේ වෙයි. නියමගම් වැසි දනවවැසි ජනයෝ ද, බවුණු ගැහැවියෝ ද, ගණකයෝ ද මහාමාත්‍රයෝ ද, සෙනාධිග රක්ෂකයෝ ද, ද්වාරපාලයෝ ද, පරම්පරාගත වැ රාජපර්ෂදෙහි වූ ඇමැත්තෝ ද, රජුහු දුන් භොගසම්පත් විදුනා ප්‍රභූහු ද, රජුහු ද රජකුමරු වෝ ද යන ඔහුගේ පිරිසිදු පිරිවරජනයෝ ගණනින් මහත් වෙති. රජ වනුයේ මෙය සපුරා ලබයි. ඉදින් ගිහි ගෙන් නික්මැ, සස්නා පැවිදි වන්නේ නම්, අර්භත් වූ ලොවැ බැහැර කොට හළ කෙලෙස් සෙවෙණි ඇති, සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වෙයි. බුදු වනුයේ කුමක් ලබයි ද? පිරිසිදු පිරිවර ඇත්තේ වෙයි. ඔබට භික්ෂු ද භික්ෂුණිහු ද උපාසකයෝ ද උපාසිකාවෝ ද දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාගයෝ ද ගන්ධර් වයෝ ද යි මේ පවිත්‍ර වූ පිරිවර සවිවෝ වෙත්. බුදු වනුයේ මෙය ලබයි."

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කාරණය වදාළ සේක. එහි මෙය (ගාථා වචන විසින්) කියනු ලැබේ:

හෙ තෙමේ මිට්ඨාආච්චය ද බැහැරැ ලිය. දහැමෙන් සෙමෙන් පවිත්‍ර ආච්චයෙන් දිවිපැවැත්ම ඉපැදවී ය. අහික දැ ද බැහැරැකෙළේ ය. බොහෝ දෙනාට හිත වැඩ ද බොහෝ දෙනාට සුවය ද සිදු කෙළේ ය.

මනුෂ්‍ය වූ හෙ තෙමේ නිපුණ වූ නුවණැති සත්පුරුෂයන් විසින් වර්ණිත වූ පින් කම් කොට, සචර්ගයෙහි සැප විපාක විඳියි. ඒ දිව්‍ය සුබක්‍රීඩායෙන් යුක්ත වැ සක්දෙවිඳු සේ වෙසෙසින් සුව විද වෙසෙයි.

එයින් සැව මිනිසක් බව ලැබ, ඉතිරි කුශලවිපාකයෙන් සම වූ ද ඉතා සුදු වූ ද දත් ලබයි.

තං වෙය්‍යඤ්ඤනිකා සමාගතා
බහවො, බ්‍යාකංසු නිපුණසමමතා මනුජා
සුව්ඡනපරිවාරගණො භවති
දීපසමසුකකසුව්ඡොභනාදනො.

රඤ්ඤො භොති බහුඡනො
සුව්ඡරිවාරො මහතිං මහිං අනුසාසකො,
පසය්‍ය න ච ඡනපදකුදනං
හිතමපි ච බහුඡනසුඛඤ්ඤ වරන්ති.

අථ වෙ පබ්බජති භවති වීජාපො
සමණො සමීතරජො වීචකඡදෙය්‍ය,
විගතදරඡකීලමථො
ඉමමපි ච පරමපි ච¹ පසසති ලොකං.

තසෙසාවාදකරා බහු ගිහි ච පබ්බජිතා ච
අසුව්ඡගරහිතං² ධුනානති පාපං,
ස හි සුව්ඡි පරිවුතො භවති
මලච්ඡලකලිකිලෙසෙ පනුදෙති ති.³

ලකබණ්ඩුතං නිවඤ්ඤං සතතමං.

1. ඉමමපි ච පරමපි ච (ආඥා), පරමපි පරමපි ච (ඥා)
2. අසුව්ඡං ගරහිතං (මජ්ඣිමං)
3. තසෙසාවාදකරා බහුගිහි ච, පබ්බජිතො ච අසුව්ඡගරහිතං-
සනුදී පාපසස හි සුව්ඡි පරිවුතො, භවති මලච්ඡලක කීලෙසෙ පනුදෙති (ඥා)

පණ්ඩිතසම්මත වූ බොහෝ ලක්ෂණ පාඨක බමුණෝ රැස් වුවාහු,
'මෙ තෙමේ දෙවරක් උපන් සම වූ සුදු වූ පිරිසිදු වූ ශොභන දත් ඇත්තේ
පිරිසිදු ජනයන් පිරිවර මුළුව කොටැත්තේ වේ' යැ යි ද,

රජ වූ මොහුට බොහෝ දෙනා පිරිසිදු පිරිවර වෙයි. මහ පොළොව
අත් කොට ගෙන පාලනය කරන්නේය. අන් කෙනෙකුගෙන් මොහුගේ
රටට පිඩාවෙක් නො වෙයි. එ දනවුණි වැස්සේ උනුනට හිතවැඩ ද
බොහෝ දෙනාට සුවය ද සිදු කෙරෙත් යැ යි ද,

ඉදින් මෙ තෙමේ පැවිදි වන්නේ නම්, පහ වූ පව ඇති, සංසිදුවූ
කෙලෙස් දුලි ඇති, බැහැරැ කළ කෙලෙස් සෙවෙනි ඇති, පහ වූ කායික
පිඩා හා ක්ලාන්ති ඇති ශ්‍රමණයෙක් වනුයේ, මෙ ලොව ද පර ලොව ද දකී
යැ යි ද,

ඔබගේ අවවාද පිළිපදනා බොහෝ ගිහියෝ ද පැවිද්දෝ ද අඟුටි
සෙයින් ගර්භිත වූ පාපය වනසත්. හේ වනාහි පිරිසිදු දහමින් පිරිවැරුණේ
වෙයි. රාගාදි කෙලෙස් නැමැති මල ද කණු කටු ද දෙබ්බ නැමැති පාපය
ද සියලු කෙලෙසුන් ද ප්‍රභිණ කරන්නේ යැ'යි ද කියා පැවැසූහ.

සත්වතු ලක්ෂණ සූත්‍රය නිමියේ යැ.